AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 38-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS. 22-rą RU GSĖJO (SEPTEMBER) 1934 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

Vokiečiai Išrado Nuodingiausias Dujas Pasaulyje

Vienas Paryžiaus laikraštis praneša apie naujus nuodingų dujų išradimus. Tos dujos bus sėjamos iš orlaivių miltelių pavidale. Dujomis apsėtos vietos pasiliks apnuodintomis per 8 dienas ir jeigu kas užeitų į dujomis apsėtą vietą žutų ant vietos. Tas pats atsitiktų ir su ištiesų miestų gyventojais, jei tik to miesto gyventojus norėtų išnuodyti, reiktų tik keletą orlaivių pasiųsti virš miesto, ir jau ten gyvybės nebebutų.

Sakoma, kad vokiečių kariškas štabas labai nudžiugo išgirdęs apie naujovinio išradimo mirtingas pasekas.

Nauji Italijos Kariški Patvarkymai

Roma. — Sulig naujų Italijos karo ministerijos patvarkymų, nuo 8 metų vaikai bus lavinami kariškų pratimų, ir tas pratimas tęsis iki 18 metų amžiaus. Sulaukęs 18 metų jaunuolis jau bus pilnai susipažinęs su kariškais pratimais ir nuo tada galės ginklą vartot iki 21 metų. Nuo 8 iki 21 metų kariški pratimai bus vedami tam tikros civilės fašistų organizacijos priežiuroj, o nuo 21 metų jaunuoliai pereis į valdišką priežiurą, kurioje kariški pratimai tęsis per 10 metų.

Tai bus pirma pasauly valstybė, kurioje kariški parengimai prasidės kudikystės laike ir tęsis iki 33 metų.

Sovietų Laivynas

Washington. — Tautų Lygos metrašty parodo, kad Sovietų Rusijos armija didžiausia pasauly — (37,000 karininkų ir 5,-200,000 kareivių); 65 kariški laivai su 194,615 tonadžiais ir dar budavoja 6 submarinus 2,-850 tonadžiaus. Į laivyną įeina "maratas", "Paryžiaus komuna", "Spaliaus revoliucija", ir "Mykolas Frunzė", pabudavoti 1914-5 metais ir yra seniausi kriezeriai; 38 minų nešiotojai ir 16 submarinų.

Japonijos laivynas susideda iš 216 įvairaus dydžio laivų su 820,387 tonadžiaus; Francuzijos laivynas iš 185 laivų su 541,630 tonadžiaus.

Sovietų Eskadra Aplankė Gdinijos Prieplauką

Varšuva. — Čia šiomis dienomis pribuvo eskadra Sovietų karės laivų, kurie buvo patikti ir šuviais pagerbti lenkų eskadrilės iš dviejų laivų ir vieno karterio. Lenkų laivams palydint Sovietų laivai sustojo prieplaukoje. Lenkų kariška orkestra sugriežė "Internacijonalą".

Tilžėje Vyksta Nepaprasti Kariški Pasiruošimai

Tilžės mieste yra anoje Nemuno pusėje, šiandien Vokietijos valdomas. Tai vidutinio didumo netaip jau tirštai apgyventas miestas. Prieš karą, ypač, kai lietuviams buvo uždrausta spauda, Tilžė buvo lietuvių tautinio veikimo centru. Čia buvo spausdinama "Aušra" "Varpas" ir kiti lietuviški laikraščiai. Vadinasi, anuo laiku iš Tilžės į Lietuvą sklydo atgimimo šviesa. Taip ir turi buti, nes Tilžė yra lietuvių giminės Prusų didžiausias miestas ir kartu lietuviškiausias.

Nežiurint šiandien Vokietijos nacių priespaudos, Tilžėje dar veikia vieną kitą lietuviška draugija, turi savo laikraštį "Naująjį Tilžės Keleivį", turi lietuvišką spaustuvę, chorą, knygyną ir kitas kulturos įstaigas. Tačiau paskutiniuoju metu vokiški naciai visa tai persekioja ir nori Prusų lietuvių tautišką gyvenimą sutramdyti.

Ir šitoje Tilžėje, kuri anais laikais buvo, galima sakyti, lietuvybės centru, dabar nukreipta didžiausia propaganda prieš Lietuvą. Iš Tilžės pasiekė žinios, kad ten dabar pastebimas sustiprintas kariškas pasiruošimas, didinamos kariškos dalys, daromi manievrai, plečiamos kazarmės. Visa tai daroma nepaprastai skubiu tempu. Tilžėje laukiamą dviejų naujų pulkų — vieno pėstininko ir vieno artilerijos. Skubiai pertvarkomos dragunų kareivinės, kuriose apgyvendintas artilerijos pulkas. Karo valdžia nupirko 1000 arklių. Tilžės intendantura trigubai padidino maisto atsargą, palyginus su praėjusiais metais. Kariški, policijos ir smogiamųjų dalių sandėliai perpildyti ginklais ir kariška medžiaga. Eilė stalių dirbtuvių gavo užsakymų pagaminti dėžes patronams ir šoviniams. Kas dien jauni vyrai nuo 18 iki 25 metų amžiaus gauna įsakymus stoti kariškam apmokimui į įvairias kariuomenės dalis. Naujus karius tuojau prisaikdina. Didelis Vokiečių kariuomenės skaičius karininkų gauna civilinius drabužius, jie siunčiami į aerodromus ir Rytinėje Prusijoje mokomi skraidyti. Be to, neseniai buvo Vokiečių kariuomenės ir hitlerininkų smogiamųjų dalių bendri kariški manievrai. Visa tai sudarė Tilžėje karo ruošos vaizdą ir padidina nepaprastą mieste judėjimą.

Šitokius Vokiečių atvirus pasiruošimus matydamos, neseniai tarpusavio paktą pasirašiusios trys Pabaltijo valstybės irgi nėra ramios. Dabar jau pasigirdo balsų, ir gana aštrių, nes iš latvių ir estų sluoksnių, kad po politinės Pabaltijo valstybių sąjungos teikia pirmoje eilėje įsteigti karišką šitų valstybių sąjungą. Tik bendromis jėgomis šiuo neramiu laikotarpiu bus galima stipriai jaustis, nes visi mato, kad didžiausias Pabaltijo valstybių priešas—Vokietija taip smarkiai ginkluojasi. Todel ir Pabaltijo valstybės turi buti pasiruošusios šiuos galimus netikėtumus atremti. Jau dabar paaiškėjo, kad Rygoje parafuotas Lietuvos, Latvijos ir Estijos glaudesnio bendradarbiavimo paktas netrukus Ženevoje bus pasirašytas. Po to, galimas daiktas, kad seks šių valstybių ir kariška sutartis.

Kas reiškia, kad vokiečių užugaidos "Drang nach Osten" (į rytus) jau reiškiasi. Aną dieną Tautų Lygos posėdy liaudies komisaras Litvinovas pasakė, "jei Japonija savo politikos Mandžiurijos fronte nepakeis, tai į 24 valandas gali padėtis įšsivystyt į kara". Sovietams pradėjus lupt japonus, aiškus dalykas, kad vokiečiai neliktų pasyviais, jie skubintusi japonams į talką, kad sulaikius Sovietų kariuomenę nuo Tolimų Rytų ir tokiu budu pagelbėti japonų pirmyžangai į Sibirą. Su tais pačiais sumetimais vokiečiai nesirašo nė Rytų Lokarno pakto, kuris užtikrintų Pabaltijų Valstybių saugumą.

ŠAUKIAMA DAR 100,000 AUDĖJŲ STREIKAN

Washington, D. C. — Francis J. Gorman, audėjų streiko komiteto vadas šaukia dar 100,000 audėjų streikan, kad pagelbėt streiką laimėt jau iki šioliai streikubjantiems. Jau iki šiandien streikas palietė virš 400,000 darbininkų, o kaip prie streikierių dar prisidės 100,000 audėjų, tai sudarys virš 500,000 audinyčių streikininkų.

Dabar kaikuriose valstijose audinyčių pramonės centruose yra paskelbtas karės stovis ir kaikurios dirbtuvės pradėjo veikt po kariška apsauga. Tačiau streikieriai nesiskubina grįžt atgal ir jei jie laikysis vienybės, tai atidarytos audinyčios netrukus vėl turės užsidaryt. Sulig treiko vedėjo Francis J. Gorman pareikštos nuomonės, tie audinyčių po kariška priežiura atidarymai esą kaipo bandymas persitikrint ar daug galės audeklų išaust be streikuojančių darbininkų pagelbos. Jei pabrikantams pasisektų gera dalis streikierių pasivyliot, grįšt atgal į atdaras audinyčias, tai neabejotina, kad streikas galėtų užtrukt, arba ir but pralaimėtų.

Streiko laimėjimas priklauso nuo pačių audėjų ant kiek jie solidariškai laikysis.

VISA LIETUVA LAUKIA "LITUANICOS II"

Dar visoje lietuvių tautoje tebėra gyvas Dariaus ir Girėno didvyriškų darbų atminimas. Dar visi jaučia, tas valandas, kai Kauno aerodrome 10.000 susirinkusių žmonių laukė Dariaus ir Girėno ir sulaukė... jų žuvusius kunus.

Dabar vėl visi Lietuvos gyventojų sluoksniai, net tolimesniųjų kraštų žmonės su nepaprastu susidomėjimu laukia atskrendančios "Lituanikos II" ir jos vairuotojo leit. Vaitkaus. Dabar žmones tik ir kalba, kad vėl netrukus Lietuvos padangėse pasirodys didelis geležinis paukštis, kuris neš visai lietuvių tautai naują garbės ir vandenyno pergalės vainiką.

Seni ir jauni, dideli ir maži dar ir dabar aukoja pinigus, kad tik sekmingai pavyktų "Lituanikos II" žygis.

Tačiau paskutiniuoju laiku iš Amerikos vis negaunant tikslių žinių apie leit. Vaitkaus išskridimą, Lietuvos žmonės pradeda kalbėti, kad šiais metais jojo nebus galima sulaukti. Įvairųs pranešimai Lietuvos gyventojus taip pat nenuramino. Jie sako, kad dar daugiau aukotų, kad tik netrukus galėtų savo tėvynėje išvysti vandenynus perskridusį vyrą.

Nemažai Lietuvos gyventojų piktinasi Lietuvoje paskleistomis mintimis, kad "Lituanikos II" skridimą reikia atidėti kitiems metams. Ne pro šalį butų priminus, kad atidėjimas gali užgesyti tą lietuvių tautos entuziazmą, kuris šiandien taip gausiai ir didingai visos Lietuvos gyventojų reiškiamas. — **Tsb.**

* * *

Viršui tilpusis raštas parodo, kad Lietuvos spaudos biuras smerkia "Lituanikos II" skridimo atidėliojimą. Gi to skridimo sąjunga jau rašo rezoliucijas, kad tą skridimą atidėt kitam metui (žiurėk šiame laikrašty ant 4-to puslapio).

Dabar lietuvių kolonijų skridimą rėmę komitetai turi pareikalaut iš Transatlantinio skridimo sąjungos smulkios apyskaitos ir aiškaus pasiteisinimo už lietuvių suvilimą bei neišpildymą pažado; taipgi turi pareikalaut pasiteisinimo iš paties lakuno Vaitkaus, kuris į aviacijos parengimus nepribuvo su Lituanika II, bet traukiniais važinėjo, o pasiteisinimui sakė, kad "negalėjęs — Lituanika II rengiama tolimon kelionėn" — suprask — skrist Lietuvon. Dar daugiau — juk ir atsisveikinimo benkietas su lakunu Vaitkum buvo surengtas ir visi tikėjosi, kad jau tikrai skris. Tie visi suplaukę žemaičių, bagočių perspėjimai del oro nepalankumo, kaip lyginai į pačios ALTASS veikimas, panašųs daugiau į farsą negu į realybę.

Čikagos lietuvių dienraštis "Draugas' pereitos savaitės laidoje paduoda ir įplaukų sumą, kuri parašyta $30,000 skaitlinė. ir tai vis del Lituanikos II skridimo. Rodos tokios pinigų sumos pilnai pakanka prakiškiausiam orlaivio įrengimui?! O dabar viš dar negana.

Vokietija Slaptai Rengiasi Prie Oro Laivyno

Washington, — Senato Tarptautinio tyrinėjimo komisija susekė, kad Suv. Valstijos, Anglija ir Šveicarija laužo karinio ginklavimosi sutartį, kad iš tų valstybių buvo pasiųsta orlaivių dalių užsakymai savo buvusiam priešui, Vokietijai. Nors tie užsakymai ėjo aplinkiniais keliais. tačiau jie per Belgiją ir Holandiją pateko į Vokietiją, o vokiečiams teliko tik atrinkt dalis, kad sudaryt stiprios paiegos orlaivyną.

Nors Suv. Valstijų senato komisija ir susekė karinio prisirengimo šmugelį, tačiau įšmugeliuoti ginklai ir orlaivių dalys pasilieka "priešo" savaisčia.

Lietuvos Pramonininkai Aplankė Uostą Gdynia

Gdynia. — Iš čia paduodama žinių, kad rugpiučio mėn. š. m. grupė Lietuvos pramonininkų aplankė Lenkijos uostą Gdynia ir apžiurėjo jo visus patogumus bei įrengimą.

Svečiai taipgi turėjo pasitarimus su įvairiais prieplaukos direktoriais, patikrino abelną uosto stovį ir didingus jo darbus.

Politinis ——— Skelbimas) (Politinis ——— Skelbimas) (Politinis ——— Skelbimas)

VISI GYVIEJI BUVUSIEJI DISTRIKTO TEISININKAI REMIA

OWEN A. HOBAN

KANDIDATĄ Į DISTRIKTO TEISININKUS DEL REPUBLIKONŲ NOMINACIJOS

Jie žino koks darbas, kokių patyrimų ir gabumų reikalinga. Jie pažįsta poną Hoban ir nori, kad jis butų paskirtas ir išrinktas, delto, kad jis išpildo visus reikalavimus ir turėjo reikalingą patyrimą.

Balsuokite už H O B A N Laike Kandidatų Paskyrimų Sekantį Ketvirtadienį

Jo vardas yra trečias Republikonų Kandidatų Suraše

PATYRĘS — GABUS — TEISINGAS

Jis gali laimėti rinkimuose

OWEN A. HOBAN
Septynis Metus Tarnavo kaipo Distrikto Teisininko Padėjėjas

(Politiškas Skelbimas)

Laimėkite su Murphiu

DEMOKRATAI NOMINUOKITE IR IŠSIRINKITE TEISININKĄ

CHARLES S. MURPHY

IŠ WORCESTERIO

— į —

Distrikto Teisininkus

PRITYRĘs, GABUS IR PASEKMINGAS TEISININKAS

(Politiškas Skelbimas)

LIETUVIAI AMERIKOJ

Chicago, Illinois

Kertinis Akmuo Dariaus-Girēno Paminklui

Sutvarkius galutines apyskaitas, paminklo komiteto posėdy rugsėjo 11 d. paaiškėjo, kad pelno paminklo fondui davē šie rengimai: 1) gegužinē birž. 24 d. — $368.-52, 2) didvyrių žuvimo minējimas liepos 17 d. — $110.-50, (iš lakunams skirto Margučio leidinio ir lakunų fotografijų), 3) Lietuvių Diena Harlemo aeroporte rugpiučio 5 d. — $572.70. Iš viso $1051.72.

Fondo kasininkas J. Krotkas pranešē, kad paminklo fonde jau yra $6602.58. Be to jis pranešē, kad Lietuvių Amerikos Piliečių Kliubas (Manchester, N. H.) siuntē per ALTASS auką ($4.00) Dariaus-Girēno paminklui ir reikalavo kvito iš fondo. Fondo globējai tuo reikalu teiravosi ALTASS centre, kuris pareiškē, kad tokios aukos ten negauta.

Nesusipratimams išvengti visi Dariaus-Girēno gerbējai prašomi aukas siųsti tiesiai Dariaus-Girēno paminklo fondo kasininkui, kaip jau buvo ne kartą skelbta: Mr. J. Krotkas, Darius-Girēno Memorial Fund, % Metropolitan State Bank, 2201 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Komitetas nutarē statyti $10,000. vertēs paminklą naujausioje ir gražiausioje Čikagos lietuvių kolonijoje — Marquette Parke, kaip Chicagos miesto valdžia dar anksčiau siulē. Kertinis akmuo bus šį rudenį padētas. Visų kolonijų lietuviai prašomi padēt galutinai išugdyti fondą ir greičiau pastatyti musų didvyriams gražų paminklą jų gyventam miestę! K-to sekr. **P. Jurgēla**

So. Boston, Mass.

Massachusetts valstybēs Amerikos Lietuvių Demokratų Sąjungos taryba, nuodugniai apsvarščiusi įvairių asmenų statomas kandidaturas į valstybines vietas, atsižvelgdama į lietuvių balsuotojų interesus, savo susirinkime, laikytame Bostone, rugsējo 5 d. vienbalsiai nutarē užgirti demokratų partijos sekančius kandidatus:

J. V. Senatorius, David I. Walsh
Guber. — Gen. Charles H. Cole
Lieut. Guber.—Joseph L. Hurley
Val. Sekr.— Joseph Santosuosso
Iždininkas — Charles F. Hurley
Kontrol. — Thomas H. Buckley
Val. Gynējas — Paul A. Dever

Sąjungos taryba prašo visų lietuvių balsuotojų laikytis solidariškai ir visiems dalyvauti priešrinkiminiuose balsavimuose, rugsējo 20 d. ir balsuoti už viršpaduotus kandidatus.

Am. Liet. Koresp.

Brooklyn, N. Y.

TARP LEGIONIERIŲ

Rugsējo 13 dienos susirinkime vietos Lietuvių Legiono Dariaus-Girēno Postas nutarē pasiųsti Tautos Vadui p. A. Smetonai sveikinimo laišką, jo 60 metų sukakties proga.

Tuo pačiu metu Antrąjam Karių Seimui nustatyta data: lapkričio 18 d. Seimo proga, įvyks vēliavų pašventinimas ir iškilmingas įteikimas. Legionieriai pirmą sykį pasirodys nuosavose (Lietuvos aviacijos) uniformose.

Savo globējams pagerbti, dedamos pastangos, kad miestas Grand St. dalį nuo upēs ligi Union Ave. pavadintų "Lituanica Ave.", gi Grand St. Extension taptų Grand St. tęsiniu. Komisijai vadovauja K. Labanas. Nariais yra D. Klinga, J. Dumčius ir K. Jurgēla.

Spalių 9 dienos reikalu nutarta uoliai paremti vietos V.V.S. Skyrių ir paskirta komisija iš V. Vyšniaus, J. Dumčiaus ir K. Jurgēlos.

Oro Skyrius 1935 m. gegužēs 8 d. taps Dariaus-Girēno Aero-Klubo, ir susiriš su Čikagos Liet. Aero-Klubu. Jau susirašē 13 asmenų, norinčių mokintis skraidyti (viena jų panelē). Neužilgo bus perkamas mokomasis lēktuvas. Į Antrąjį Karių Seimą laukiama iš Čikagos atskrendant lakuno A. Kielos su 3-čio D.L.K. Vytauto Posto delegacija. Lakunas Kiela kviečiamas instruktorium.

Sus-me dalyvavusios p-lēs E. Bartkaitē ir S. Jurevičiutē pasižadējo sudaryt moterų rēmējų grupę (Ladies' Auxiliary). Tas daug sustiprins socialę veiklos pusę.

Karių Seimo ir Legiono postų organizavimo reikalu prašoma rašyti Mr. K. Jurgēla, 1453 Prospect Pl., Brooklyn, N. Y.

Eilinis Posto posēdis įvyks savo bute 262-A Humboldt St., spalių 11-tą dieną. **K. R. J.**

Westfield, Mass.

Vasara jau baigiasi, tai ir to sezono veikimas sustojo. Rudeniniam sezonui prasidējus, neužilgo įvyks pirmas iš didžiausių parengimų, tai fērai, su kuriais bus ir šokiai. Vēliau bus surengtas didelis teatras, bet apie šį parengimą bus pranešta vēliau.

Darbai čia labai gerai eina, beveik visos dirbtuvēs dirba pilną laiką. Yra dirbtuvių kurios dirba 3 ar 4 dienas į savaitę. Kiti dirba taip vadinamus CWA ir panašiai kitus valdžios darbus, tai bedarbių mažai yra. Dauguma dirba prie namų statybų, prie privatiškų kontraktorių ir Valstybēs Ginklų Sandelio.

Westfielde gera vieta geram "barberiui" užsidēti kirpyklą, nes čia nēra lietuvių kurie užsiimtų tuo amatu. Čia daug yra lietuvių, jie palaiko svetimtaučius savo sunkiai uždirbtais centais. Čia nēra lietuvio gydytojo, butų labai gerai, kad atsirastų nors vienas. **J. B.**

Iš Gothenburgo į Stockholmą kelionē elektriniais traukiniais ima 6 valandas per gražiąją Švediją. Ši kelionē jungia musų Atlantiko ir Klaipēdos laivų susisiekimą. Tarp Klaipēdos ir Stockholmo tiesiog plaukioja musų naujas laivas "MARIEHOLM", kelionēs laikas 24 val.

IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO

Drottningholm .... Rugsējo 25
Gripsholm .... Spalio 3
Kungsholm .... Spalio 25
Gripsholm .... Spalio 30

Kreipkitēs į vietinį agentą, arba:

SWEDISH AMERICAN LINE
10 STATE ST., BOSTON, MASS.
21 STATE ST. NEW YORK, N. Y.

PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvio Administracija pereitose savaitēse išsiuntinējo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos paskolos kuponus už 1934 metus, tų, kurie užsisakys sau ar savo giminēms Lietuvoj. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1.50. Užsieny — Lietuvoje $2.00.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvio skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminēms Lietuvoje ir jau daugumos jų prenumeratai yra išsibaigę—panaujint. Mes siuntinēdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todel su sekančiu A. L. numeriu, jei nepasinaujins, busim priversti sustabdyt siuntinēję.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Philadelphia, Pa.

Malonu pranešti, kad atsidarē nauja lietuviška valanda, rugsējo 10-tą dieną, vadinama Lithuanian News. Stotis WHAT, 1310 kilocycles, yra labai gera ir visi lietuviai Philadelphijos ir apielinkēs galēs ją aiškiai girdēti.

Tą valandą remia didžiausi Philadelphijos lietuviai biznieriai.

Pasirodo, kad rekordų nebus, nes programas susidaro iš įvairių žinių, — solistų, duetų ir quartetų. Tas ir gerai, nes tarpe lietuvių yra daug talento, apie kurį niekas nežino, nes nebuvo progos pasirodyti.

Programas bus leidžiamas kiekvieną Panedēlį pusē po penkių iki šešių vakare. Programo vedēja yra Ponia D. Antanaitienē. **O. U.**

Detroit, Mich.

Kaip aš gyvenau Vokietijos respublikos prezidento maršalo von Hindenburgo palociuje.

Ne anekdotas, gerbiamieji, ne! Klausykitēs!

Bebunant Detroite — šaukia laikraščiai:

"Hindenburgas miršta!"

"Hindenburgas mirē!"

— Ir primena man — tą, kad jau prieš kelis metus esu parašęs atsiminimus apie Hindenburgo palocių, ir tuos atsiminimus lygiai taip, kaip čia viršuje, pavadinęs. Tas ir buvo tikriausias įvykis! (Rankraštis dar neišspausdintas žuvo vienoje redakcijoje Kaune).

Buvau kareivis 1919-1921 mt. Buvome Zarasuose, (9 pēstininkų, 2 kulkosvaidžių kuopa), išējome į dvarą už Zarasų, (o pavadinimo šiandien ir nebežinau).

Apleisti rumai. Išdaužyti langai. Prie laiptų sode, apverstas sudaužytas pianinas. Mētosi brangių gērimų buteliai.

O vieta — pasiusk! — poetingiausia! Rumai prie pat ežero. Ežere pusiausalis. Pusiausaly medžiai ir krumai. Dugne, pakrantēse, žolių gražumas! Kai šviečia mēnulis — tikrai darosi: "Naktis svajonēms papuošta!"

O, kad aš tuomet bučiau turējęs kam — kas prieš mano ataką gēlēmis butų atsakęs:

"Nesegk man rožēs prie krutinēs!"...

Vis tiek visą bučiau apsagstęs, (kad ir ne rožēmis, bet — tyromis lauko gēlēlēmis!). Rožių nebuvo. Ir stiklais nuo šiltadaržių mes tų rumų langus užsitaisēme. Ir visus rumus pasitaisēme! Iš apatinio aukšto išvalēme tinkus ir laiptus ("plytas"), kurių ten gausiai buvo priversta; pasitaisēme laiptus į viršų ir vakarais mano malonybē gerējosi tolimomis apylinkēmis iš bokšto, kuris buvo per rumų vidurį ir buvo aptvertas tvorele. Daug svajonių iš ten, iš mano širdies, išskrido, bet taip jas vējais laikas ir išnešiojo...

Rumai vokiečių buvo buvę aprupinti savo vandeniu — prie ežero, kiželēje, ("bakužēje" — vokiškai: Backhaus), tebestovējo mašinos griaučiai, lyg skųsdamiesi del žmonių žiaurumo..

Buvo vasara. Jauna, kaip ir aš pats anais metais...

Čirškē per naktis čirškučiai, žerējo šviesus vabaliukai, pliekē lakštingalos. O aš viską tą matydamas ir girdēdavau, nes mat, didvyris, tuomet tame dvaro name su langais iš šiltadaržių dangčių stiklo, redagavau ir pats spausdindavau per naktis savo įsteigtąjį pirmąjį kariuomenēs dalių žurnalą...

Budavo, plaštakēs ir visokie vabalai, pro šiltadaržių stiklus mano lange—antrame aukšte — įsiskverbę čirškia įsižiebę nuo žvakēs, o gerbiamasis visuomenēs veikējas ranka daro spausdintas raides savo žurnalui, (kitaip—ne daug kas iš kareivių suskaitydavo), vargsta su raštinēs raštų dauginimo prietaisu (hektografu"; spausdindavau po trejetą šimtų; buvo gerų bendradarbių, kareivių piešējų; žurnalai dabar padēti Kauno karo muziejuje). Kai įvargsta akys ir paskausta rankos — didžiai gerbiamas viršila Vitkauskas, kuris buvo rikiuoteje, taigi dieną turējo darbus su kareiviais, tik ištisas naktis skirdavo žurnalui) išeina į sodą, žiuri į mēnesieną, klausosi lakštingalų, lētai nueina iki ežero, bando pagauti šviesos vabaliukus, o visi kareiviai, išskyrus sargybinį, pučia į usus... Ateis, budavo, ponas Vitkauskas atgal į rumur, iš nykios naktį sa lēs pasuks kairēn į kambarį ir iš ten pro kiauras langavietes į tą patį ežerą svajodamas žiuri...

To kambario sienos—buvusios išdabintos, išpieštos, jau nebe tikrųjų gyventojų,—vokiečių kareivių; virš galvos kabo, kaip koks keistas vabalas, liekanos buvusios papuoštos lempos,—o mēnulio šešēliai visą tą kambarį daro panašų į daugkojo užviešpatautą laivo kapitono kambarį, kaip jį mato, nusileidęs į juros dugną žmogus—naras... O tame kambaryje ankščiau gyveno nemažiau ir nedaugiau, kaip—dabar mirusis Vokietijos respublikos prezidentas maršalas von Hindenburgas...

O kiek naktų ten mano svajota kiek langavietēse rymota, kiek visko užrimota!..

Mat, todel ir vanduo į rumus buvo buvęs įvestas, ir brangių gērimų buteliai ten metēsi,—kad tuose rumuose buvo vokiečių kariuomenēs divizijos štabas ir jame ilgai gyveno feldmaršalas von Hindenburgas, kuris tuomet iš ten vadovavo kovoms su rusais.

O tokio pieno kokio vakarais, laivelių, aplenkamas, (kaip tą "salą lenkdamas Bujano"—operoj" Caras Saltanas"), važiuodavau su kareivišku katiliuku parsivešti iš ežero kitoje pusēje esamo kaimo,—tokio pieno vargu savo gyvenime begersiu, (juk kitur, jeigu rasi pieno, tai nebus mēnesienos, o jeigu švies mēnesiena, tai ieškok laivelio, o jeigu rasi laivelį tai kas tau taip gražiai žolių pinučiais nuners gamtos žavingus nērinius ežero dugne?!..)...

Kai Detroite laikraščiai šaukia apie Hindenburgo mirtį, aš vēl rašau šiuos atsiminimus; rašau, kol plunksnoje išsenka rašalas, ir baigiu pieštuku, (redaktorius ir raidžių rinkējas neduos meluoti"!), o nuo pieštuko spaudimo pavargęs, (ir moksliškai jau yra apskaičiuota, kad pieštukas atima daug daugiau jēgos iš rašytojo, kaip plunksna), geriu pieno, įsipylęs iš bonkos, nuo kurios nuēmęs pasidējau šalia popierinį dangtelį, tokį visuomet drēgną, kaip paršiuko penkkapeikis ("snukučio galas")... Geriu ir dusauju—kur tu tokio pieno ir tokių jaunystēs svajonių, lakštingalų užpultose naktyse, begausi?!.. Viskas žusta, viskas nyksta,—kaip mano jaunystē, taip ir šio pasaulio didieji": juk, štai, jau nebēra vēl vieno milžiniško skambējimo:

Feldmaršalas generolas von Hindenburgas!"...

Arējas Vitkauksas

NAUJA MUZIKA

Iš Operetēs "Lietuvaitēs"

tinkama

Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mēgējams

Parašē J. STEPONAITIS, muziką pritaikē J. ŽILEVIČIUS

Čia sužymēta Visos Operetēs "Lietuvaitē" Dainos:

1)—Užtraukim, Jaunime
2)—Ramiai Miegok
3)—Vaikščioja
4)—Vēl Susirinkom
5)—Sveikas Drutas
6)—Kur Mano Panytēlē
7)—Šokim, Šokim
8)—Sveiki, Druti

.25

Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis, 9¼ x 12¼ colių. Jei choras iš čia sužymētų gaidų pasirinks keletą ir prisiųs mums po 25c už kiekvieną egzempliorį, o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie velesniojo užsako. Kreipkitēs:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Naujas "Aušros" Knygyno Katalogas

Tik ką išējo iš spaudos naujas "Aušros" Knygyno Katalogas—telpa net šešių šimtų knygų sąrašas — pavadinimai. Amerikos lietuviai neabejotina, kad šitame kataloge ras sau daug gerų naudingų knygų pasiskaitymui.

"Aušros" Knygynas
3653 So. Halsted St., — Chicago, Ill.

Moderniškas Automatiškas

ELEKTRINIS PEČIUS

Suteiks jums daugiau tikro malonumo ir patenkinimo negu bile kuris iš jusų buvusių pečių — tai yra "žibantis" porcelenas, kuris visuomet "žiba" — Dalys lengvai išvalomos — Automatiškas temperaturos palaikytojas, kuris nereikalauja jusų atydos laike kepimo. Kodel jums jo, to Elektrinio Pečiaus neįsigyt? Parsiduoda ant išmokesčių — ir dar pigia kaina — Prašykite, mes pasiųsime jums cirkuliorą, vaizduojantį įvairius modelius.

The Worcester Electric Light Co.

11-15 Foster St. Dial 2-6771

Philadelphia, Pa.

SUKTYBĒS

Sugryžus visokios rušies gērymų pardavimui, daug lietuvių pradējo užsiimti bizniu. Kiti nors turējo darbus, tikēdamiesi praturtēti, šiaip taip susidēdami šimtines, stengēsi iš valdžios gauti leidimus pardavinēti svaiginančius gērymus. Tiesa, kai kuriem sekasi neblogai, daro sau pragyvenimą ir nereikia kitam tarnauti, bet yra tokių, kurie nori gyvenimą daryti su suktybe, turtus kraut ir iš kitų dolerius atimti.

Tokių yra, kurie prisiprašo merginų ar moterų, kad vakarais ateitų į užeigą, taikytusi prie išsigērusių vyriškių, kad savo meilumu gautų gert ir darytų biznį, o paskutinį dolerį iš jų ištraukt. Vyras išsiblaivējęs randa tuščią kišenių. Toki darbai ne visados sekasi, dažnai pasigarsēję ir visoje apielinkēje pradeda kalbēti. Pasitaiko tokių, kurie ieško teisybēs kada negauna, tai kumščia apie antakius apsuka kas priverčia policiją su vežimu pributi. Vienus veža į šaltąją pernakvoti, gi kitus į ligoninę, dažnai ne tik vyrus, bet ir moteris. Tokia karčiama užsitraukia negerą vardą, taipgi ir "biznierkos". Jos priverčia vyrus gerti, bet pačių stiklai buna įpilti vandeniu ar arbata. Jos pačios nepasigeria, tik kalbina vyrą meiliais žodeliais pakol nepasigeria. Vieną "apdirbus", eina prie kito. Vyruke, pasitaikius tokioje kompanijoje, išgerk moteries stikliuką, suprasi viską.

LIETUVIŲ RADIO PUSVALANDIS PANAUJINTAS

Labai malonu lietuviams pranešti apie naujai pakeistą radio pusvalandį, laiką ir stotį. Nuo pat lietuvių pusvalandžių prasidējimo, ne tik patys lietuviai mēgo klausytis, bet ir svetimtaučiai, girdēdami lietuviškus šokius, daug pamēgo ir šoko su pasigērējimu. Amerikonai sako, kad lietuviški šokiai turi daug gyvumo, o kitus šokius bešokant, galima užmigti.

Visiems bus proga vēl klausytis, ne tik šokių, bet ir dainelių, kalbų, skelbimų, sveikininmų, sukaktuvių, vedybų, gimimų, varduvių, visokių pasilinksminimų kaip balių, pokylių, kurių labai dažnai įvyksta pas lietuvius. Programos bus įdomios, ypač pritaikintos lietuviams.

Naujai pakeistas lietuvių pusvalandis bus sekančiai: stotis WIBG (970 kil.), nuo 3:30 iki 4-tos valandos po-pietų.

Visi lietuviai ir kitataučiai, kuriem patinka lietuviškos programos, siųskite pasveikinimus ir linkējimus atvirute arba laišku, taip kaip pirmiau buvusių radio programų vedējai gaudavo tukstančius sveikinimo laiškų, net ir iš apielinkēs ir tolimų miestų. Naujos lietuvių radio programos adresas yra sekantis: Kazys Kisielius, % Lithuanian Program Station WIBA, Sylvania Hotel, Locust and Juniper St., Philadelphia, Pa. Viršminētu adresu galite kreiptis taipgi su visais užklausimais. "Balandēlis"

NEGERAI

Skraidē linksmai plaštakē. Nutupē ant žolynēlio kieme pasilsēti. Buvo toks kudlius jaunas šuniukas, žaizdamas uždējo leteną ant plaštakēs — ir nebeliko skrajunēs...

— Negerai! — tarē kita plaštakē tupēdama ant tvoros. — Gaila, kad mes nesame iš skardos padarytos, — tuomet niekas musų letena taip nepriplotų!

Kaip tik taip išsitarē — tuojau pati pasijuto staiga pasunkējusi — vos nuo tvoros iš karto nenusirito. Bet susigriebē ir jēgų daugiau pajuto.

Skrenda plaštakē nuo tvoros, sparneliai truputį girgžda skardiškai, blykčioja prieš saulę ryškus margi skardos dažai. Kaip pigus žaislelis iš krautuvēs skristų.

Nutupē skardinē plaštakē ant vieno namo cementinių laiptų, kuri vaikas, žaislus išsidēstęs, žaidē. "Cinkt" — suskambējo skardiniai sparneliai į cementą.

Vaikas žvilgt į tą pusę — pamanē, kad koks jo užmirštas žaislelis atsirado, griebē plaštakę, skardinius sparnelius nutraukē...

— Negerai! — tarē kita plaštakē, tupēdama ant jauno medelio šakos. — Kad taip mes, plaštakēs, butume padarytos iš ugnies, tuomet niekas musų paimti negalētų!

Vos tik taip išsitarē plaštakē ant jauno medelio šakos, kaip staiga jai silpna pasidarē — ji iš karto žybtelējo kaip liepsnelē, net žalias lapas nusvilo. Bet plaštakē greitai pajuto plasdančios viduje jēgos ir nuskrido.

Pavargus liepsnelē nutupē ant plonytēs nendriukēs upēs pakrašty. Tik spējo nutupti, kaip nendriukēs kotelis čirkštelējo, užsidegē, nendriukē lužo ir plaštakē liepsnelē į vandenį įkrito...

— Gerai, — tarē kita plaštakē, tupējusi ant kranto, — kad aš nesu kitokia, kokia esu! Gaila man seselēs, kuri savo prigimtimi kratēsi!

Vos ji spējo tą ištarti, kaip pralēkdamas didelis paukštis ją prarijo. Bet ji mirē laimingai išgyvenusi savo laiką.

Arējas Vitkauskas
Detroit, Mich., 1934. VII. 20 d.

A. RADVILAS
Valgomųjų Daiktų Krautuvē
MĒSOS, VAISIŲ, DARŽOVIŲ
128 Morton St. — Tel. 754
STOUGHTON, MASS.

J. J. BRAKNIS
Profesionalas Fotografistas
577 Hudson Ave.—Tel. Stone 4049
ROCHESTER, N. Y.

Sherelis Coal & Coke Co.
590 Hudson Ave.—Tel. Stone 3841
ROCHESTER, N. Y.

Lietuvos Prez. Biografija

(Tęsinys)

GIMTINĖ — PIRMIEJI GAMTOS ĮSPUDŽIAI

Toli nuo geležinkelių, netgi plentų ir nors kiek didesnių kulturos centrų, pelkėtose giriose, viename Lietuvos rytų kampelyje (Ukmergės apskr.) paslaptingai įsigužė, pasislėpė, tartum gyvas senosios mistiškos iš pirmapradės kulturos Lietuvos gabalas. Tai Taujėnų magnato kunigaikščio Radvilos miškų apsupta vadinamoji Užugirio apylinkė, kurią sudarė 3 — 4 sodžiai, priklausantieji Taujėnų valsčiui ir Vadoklių katalikų parapijai.

Tarp tų sodžių ir jų laukų blizga, tviska veidrodine juosta neplatus, bet ilgokas Lėno ežeras. Jo vanduo ramus, o krantai neaukšti. Ir apsupę jį iš įvairių pusių sodžiai ir Lėno bažnytkaimis gražiai matyti iš ežero krantų. Tų sodžių užnugary matyti dunksą tamsųs dideli mišrių medžių miškai.

Aplink didele tyla, nes miškų užimas ežero nepasiekia. Tiesiog pasakiškai mistiška tyla, verste verčianti susikaupti giliajai kontempliacijai. O tasai ramus ežerėlis laukų vidury, verte veriąs savaip akį jo krantuose gyvenančiųjų, mirga tarsi koks margų stiklo rutelėlis dar labiau pabrėždamas visos tos apylinkės ir ypatingos jos nuotaikos įspudingumą. Ypač įspudinga budavo seniau, kada žmonės vakarais, prieš sekmadienį ar šventadieniais, o kartais ir iš laukų grįždami, užtraukdavo gilaus liudnumo kupinas nuostabias senąsias lietuvių dainas. Jų aidą perduodavo ežero vanduo iš vieno kranto kitan, ligi atsimušdavo jos kur pagiry ir ten šimtamečių medžių giesmė, pastvėrus atsimušusi jų aidą, nešdavo jas į savo tankmes, tartum seniems Lietuvos dievams švenčiausią bekraują auką.

Tokioje tai ypatingoje ir labai pobudingai lietuviškoje apylinkėje viename tų kaimų Lėno paežėrje, Užulėny, gimė prastoje duminėje gryčioje Antanas Smetona. Jis iš pat mažens sunkte persisunkė ta mistine lietuviškąja atmosfera, išaugo tikras lietuvis ligi gyvo kaulo, nuo pirmojo ligi paskutniojo savo kraujo lašelio.

Antanas Smetona visuose savo gyvenimo etapuose pažymėtinas, kaip gilus filosofas ir didelis estetas. Jo psichika—rami rimtis net ir kritiškiausiuose momentuose. Jo mąstymo budas visada aiškus, konkretus. Neabejotinai taip laimingai sudarė dvasinę Ant. Smetonos veidą ne tik giliai moralinis jo dorųjų ir didelės pusiausvyros tėvų auklėjimas, bet ir toji Užugirio—Užulėnio gamta. Filosofiškai nuteikė įspudingą jautrią jo sielą toji mistiška tyluma ir rimtis; estetikos grožo pajautimą plačiai jame dar iš kudikystės dienų išvystė retas apylinkės, ypač tų miškų ir trąšių žiedingų pievų, grožis; aiškiai ir konkrečiai mąstyti ir žiurėti į pasaulį bei gyvenimą išmokė jį jau su pirmaisiais jo sąmonės pasireiškimais tasai Lėno ežero apylinkės aiškumas, kur iš vieno kranto matai ir žinai kuone mažiausį pakilimą ar daubą, kiekvieną trobesį ir medelį antroje pusėje; Užulėnio gyventojui visa aišku ir matoma plačiausioje toje apylinkėje, tolimesnių miškų slaptingoji siena drauge verčia mintimis skristi ten toliau, už tų miškų slaptybės.

Patsai Antanas Smetona gyvai, ligi šiai dienai, išlaikė savo atminty pačius pirmuosius įspudžius, kuriuos jis atsimena. Tie įspudžiai—gamtos įspudžiai. Ne koks nors įvykis išsiliko jo atminty iš jo —gal dviejų metų teturinčio—gyvenimo pradžios, bet ramus,—šiaip žmogui gyvenime nepastebimi gamtos reiškiniai.

Pirmasis jo atsimenamas įspudis iš Lėno ežero pakrantės. Vyresniosios jo seserys buvo nusivežusios jį, vos poros metų vaikiuką, paežerėn važiuodamos ten žlugto skalbti. Tada jis pamatė ir pastebėjo pirmą kartą visame ilgume ir platume Leno ežerą, o už jo miškus. Ir tatai padarę jam neišdildomo keisto įspudžio. Tą įspudį padidinę dar tai, kad seserys savo darbą dirbdamos, dainavusios liudnas lietuviškas dainas. Visa tai sudarę jam neišreiškiamo grožio harmoniją ir jis, įsižiurėjęs į tą grožio pasaką, išsėdėjęs visą laiką, gal kelias valandas, nė pravirkęs, nė veik nejudėdamas.

Antrasis įspudis: žibuoklių žydrumas. Kartą sesuo, atginusi iš miško gyvulius, atnešė į gryčią žydrių žibuoklių puokštę. Tų žibuoklių daug augę miškuose. Graži švelni žydrioji jų spalva taip įstrigusi į jo pasąmonę, kad jis tą Lietuvos miško gėlių puokštę ir jų spalvą ligi šiai dienai, kaip gyvas, tebeturis savo akyse.

Šitiedu įspudžiai iš Antano Smetonos kudikystės metų tikrai yra itin įdomus ir pobudingi. Jie gyvai patvirtina, kad taip butent kaip aukščiau pasakyta, konstruktavusi ir susidarė busimojo pirmojo Lietuvos valstybės piliečio psichika ir budas.

A. SMETONOS KUDIKYSTĖS DIENOS IR DARBAI

Antanas buvo šeštas iš septynių savo broliukų ir seselių (jo tėvam buvo užaugę iš viso 4 sunus ir 3 dukterys). Augo jis, kaip ir visi kaimo vaikai, kaip ir visi kiti jo broliai, ypatingai nelepinamas, iš mažens prie sodžiaus darbų pratinimas, prie sunkaus ukininko gyvenimo grudinamas.

Vos tik vaikai šiek tiek paugėdavo, tėvas, eidamas į laukus dirbti, vesdavosi su savim ir vaikus. Ten jie pradžioje turėdavo rankioti po dirvas akmeniukus ir dėti juos tvarkingai kruvelėmis. Taip pat, aišku, visi vaikai turėdavo eiti ganyti. Paskui jau, dar daugiau paugėję, ir visus kitus darbus dirbti. Tinginių Smetonų namuose nebuvo.

Tokį ukininko gyvenimo mokslą turėjo išeiti ir Antaniukas. Pirma akmeniukus rinko, paskui bandą ganė. Iš tėvo paveldėjęs nagingumą ir rankų darbų pamėginimą, ir prie bandos nebudavo be darbo. Atsisėdęs kur pievelėj, ant kupstelio, ar pamiškėj ant kalnelio—tai iš liepos karnų vyžas pindavęs, iš lazdynų krepšius, arba kraiteles siuviniams, kurias nupindavęs labai gražias, su keturiom kojom. Paugėjęs vyresnis mėgo drožinėti dirbti rėmus paveikslams, vytuvus, bruktuvus. Smetonų namuose dar ir dabar yra išsilikusių jo darbo rėmų ir vytuvų. (12-kos metų amžiaus darbo) Nuolat ką nors droždavęs ar tašydavęs. Kada jau turėjo eiti padėti vyrams kulti, pasidirbo pats sau gerą spagilą, visaip jį gražiai išdrožinėjęs, Kartą kažką bemeistravodamas persikirto sau kairės rankos nykštį ir randas ligi šiai dienai pasiliko. Kelti keldavo lygiai su kitais, vasarą su saule, žiemos metu dar tamsią naktį. Kada eidavo ganyti bandos, turėdavo kelti dar pirma saulės—ankstybas užstovo trimitas turėdavo jį užtikti jau atsikėlusį.

Ganiavos buvo gražiose ir didelėse laukynėse, kur taip trąšios žolės ir įvairiausių žiedų augo jauni ažuoliukai ir kitoki medeliai šiendien jau drutais medžiais pavirtę. Vienoj ganykloje, miškuose žmonių pasakojimais, naktimis susirinkdavusios raganos į savo šventes. Tačiau jaunas Antaniukas, iš mažens girdėjęs savo tėvą pajuokiant tikinčius vaiduokliais ir pats iš Valančiaus raštų skaitęs, kad jokių vaiduoklių nėra,—ganydavęs ten be jokios baimės.

Leisdamas prie bandos visas dienas gražiuose žolinguose Užulenio miškuose ir pievose, Antaniukas paįvairindavo sau kartais laiką drožinėdamas iš minkštojo liepos medžio, ir šiaip sau žaislelius, žmonių galvas, statulėles, mukeles; kitas nudažydavo dar pieštuku kurį turėjo mėlyną ir raudoną ir kurį labai mėgo. Kartais lipdydavo iš molio įvairias statulėles; busimasis savo suverenės valdžios nešiotojas ir vyriausiasis Lietuvos kariuomenės vadas ypač mėgo lipinti iš molio karalius ir kareivius. Sėdėdamas gryčioje, pripaišydavo ant dumais aprukusių, juodų, net blizgančių sienų (Smetonų gryčia buvo tada duminė) namų darbo kreida įvairius paukščius ir žvėris.

12-kos metų pradėjo vasarojų ir žardvietes piauti. Žodžiu sakant, dirbo viską, ką tik reikėjo. Betgi sunkieji ukio darbai nelabai jam tevyko, nes buvo kiek silpnokas fiziškai. Tėvai ėmė jį kiek atleisti nuo darbo tik pradėjus jam mokytis (mat, be jo dirbo dar trys broliai).

Su savo sodžiaus vaikais nelabai tedraugavo ir nevisada drauge su jais žaisdavo. Tiesa, turėjo vieną kitą artimesnį draugą, ypač Kuliavų Juoziuką, su kuriuo daugiausia pravesdavo liuoslaikio — šiandien jis jau senyvas ukininkas ir Lietuvos Prezidentas, kada tik atvažiuoja aplankytų tėviškės, visada mielai prisimena su juo kudikystės dienas.

Netoli Smetonų kiemo buvo sena, stora, plačiai išsišakojusi vinkšna, kurios stuobry buvo didelė aukštyn einanti skylė. Antaniukas su tuo savo draugu itin mėgdavo į ją laipioti arba slapstytis toje skylėje. Ši vinkšna tebestovi ir dabar. Ji yra dabar visai arti šią vasarą statomos Užulėnių kaime gražios didelės muro mokyklos. Prezidentas įsakė jos nieku budu neliesti. Taip tasai Antano Smetono medis dar ilgai gyvens ir puoš Užulėnio sodžių gyvai primindamas naujajai užulėniečių kartai Antano Smetonos kudikystę.

Neapsiėjo, žinoma, Antaniuko kudikystė ir be išdykavimo, visiems vaikams įgimto. Taip antai kartą, radę mažyčių viščiukų gurbę, sutarė jis su jau minėtuoju savo draugu viščiukus išmaudyti. Paėmę tad viščiukus į vandenį panardė. Paskui, sudėję vėl visus į gurbę, pastatė saulėje džiovinti. Žinoma, netrukus po to, kaip išmaudyti viščiukai visi nudvėsė. Vėl kartą su tuo pačiu Kuliaviuku, palei pat jų klojimą sukurė ugnį. Laimei, nebuvo vėjo, kuris kibirkštų butų užnešęs į šiaudinį stogą, tad klojimui neatsitiko nieko. Vis delto Kuliavos motina, tai pamačius, kuone apmirė iš išgąsčio. Kuliaviukas gavo užtai iš jos gerokai lupti, bet Antaniukas suspėjo laiku pasprukti. Iš viso, jis buvo gana vikrus, vikresnis už savo draugą ir mažnė visada kuo nors vaikiškai nusidėjęs, kritišką valandą pasprukdavo ir išeidavo sausas, o draugui kartais tekdavo atgailauti už juodu abudu. Nelabai temėgdamas artimiau draugauti su vaikais, Antaniukas mielu noru laikydavosi suaugusiųjų kompanijos, nes labai mėgo klausytis jų pasakojimų apie įvairius baisius atsitikimus, ypač fantastinių pasakų. Jąs daugiausia sekdavo motina ir vyresnioji sesuo Marė. Pariečia budavo, Antanėlis kojas po savim ant suolo, pritupia: baisu klausytis, bet ir įdomu.

Suagusieji irgi mėgo Antaniuką. Net ir susirinkę kur į vestuves ar šiaip baliušką, kitus vaikus paprastai nuo savęs toliau vydami, Antaniuką visada prie savęs pasilikdavo, nes visiems budavo malonu pasikalbėti ir pasiklausyti už savo amžių daug protingesnio berniuko išvadžiojimų ir pasakojimų.

Antaniuką, iš prigimties rimtą ir kontepliatyvų, iš mažens traukė savaip ir žavėjo visoks paslaptingumus, gamtos didingumas, vienatvė, grožis ir visokeriopi meno pasireiškimai. Ypač mėgdavo jis mišką: miškan bėgdavo, kai tik galėdavo, ir galėjo ten valandų valandas sėdėti, žavėdamasis įvairialyčia jo žalumu, šimtais žolių žiedelių, paukštyčių balsais, gausingais drėgnose tų miškų vietose driežlių buriais. Jis gamtoje ne tik džiaugėsi jos grožių, bet gyveno drauge su gamta. Ir jau pas kiau, pradėjęs eit mokslus, vasaros atostogų metų grįžęs namo dažnai eidavo, kartais visai nakčiai pas naktygonius drauge su jais klausydamasis gudžių pasakų, dainuodamas lietuviškas dainas.

Tikinčių ir pamadžių tėvų vaikas ir pats jis buvo iš mažens dievobaimingas ir netingėjo melstis. Visada, kai šeimyna ruošdavosi kur į atlaidas, su ašaromis prašydavosi ir jį drauge imtis. Kartą bažnyčioje, gerai prisižiurėjęs zokristijono ruošos partams altonių—pasisakė motinai:

Mama, aš noriu buti, kai užaugsiu zokristijonas.

Tačiau, nuveštas kartą ant viškų ir pamatęs, kai vargonininkas gražiai išveda iš vargonų visokius balsus ir visą bažnyčią verčia klausytis jo išvedžiojimų gamų ir jo balso, pakeitė savo nusistatymą:

—Mama, aš jau busiu vargonininkas.

Vis delto ir šiam nusistatymui atėjo pakaita. Kai galutinai ir iš arčiau prisižiurėjo kunigams prie altoriaus per iškilmingus atlaidus, jis dar griežčiau pareiškė motinai—šį kartą dideliausiam jos džiaugsmui:

—Mamute, aš noriu buti kunigėlis.

Dievotoji moteriškė apsidžiaugė tuo mielojo savo Antanėlio pasakymu ne tik tai valandai: ji ir tikrai pradėjo galvoti, ypač kai Antaniukas ėmė eiti klases, kad jo Antanėlis bus, gal kunigėlis. Tai buvo jos, kaip ir beveik visų lietuvių motinų tais laikais didžiausias troškimas—svajonė. Ir vis delto Antanas, nors ir visada pasiliko tikintis ir pamaldus, kunigu netapo: jį paviliojo dar platesnė darbo dirva, paviliojo jį aukštieji mokslai ir darbai Tėvynei. Motinos gi garbei reikia pasakyti, kad ji tokį, jau galutiną sunaus nusistatymą sutiko be priekaištų, su rimtumu. Na, ir atlyginimui susilaukė tos paguodos, kad pamatė dar savo akim Antaną jau baigusį aukštuosius mokslus (ji mirė 1905 metais).

Bus Daugiau

AMERIKOS PILIETIS IR VALDŽIA

Valdžios tikslas yra apsaugoti asmens teises ir visuotinę laisvę. Valdžia nėra tam, kad suvaržius asmens laisvę, ir ji neturi buti taip suprasta. Jos siekiu yra kiekvienam bendrijos nariui, tai yra, kiekvienam asmeniui, kuris tarp kitų žmonių gyvena ir su jais dirba, užtikrinti didžiausią galimą laisvę, suderinamą su visuotina gerove. Pavyzdžiui.

Leiskime, vienas asmuo nuvyksta neapgyventon salon, toli nuo žmonių esančion. Jo tenais pasielgimų niekas nevaržytų, o jo darbai tik jį patį tepaliestų. Bet, leiskime, kad ton salon atvyksta antras asmuo ir kad antrasis asmuo lygiai tiek pat teisės ten vykti turi, kaip ir pirmasis turėjo. Aišku, kad tuomet pirmąsis žmogus negalėtų lygiai tą pat daryti po to, kaip antrasis žmogus atvyko. Tarp jų turi buti žemė, ar laukiniai vaisiai, ar žvejojimo vietos pasidalintos. Abu turi lygios teisės įgyti kuro, semtis vandens iš šaltinių, ir taip toliau. Apsaugos ir teisėtos pasidalinimo klausimo nebuvo, pakol antrasai žmogus nepasirodė. Aišku, kad nė vienas iš jų neturi teisės sunaikinti ar pažeisti kito asmenį ar nuosavybę. Trumpai tariant, del šių naujų santykių gimsta įvairios apystovos, kurios verčia paliestuosius susiklausyt, kad tuo budu galima butų abiejų teises pagerbti ir apsaugoti. Taigi iš čia paeina valdžios priežastis. Juo daugiau žmonių draugija įvairinasi, tuo daugiau priežasčių valdžiai randasi ir tuo pačiu laiku gema daugiau sunkenybių, jog tikslo atsiekti — galimai didžiausia laisvė kiekvienam asmeniui.

SUSIVIENIJUSIŲJŲ VALSTIJŲ VALDŽIA

Susivienijusiose Valstijose valdžia gauna teisę valdyti iš pavaldinių sutikimo; tai yra asmenys daro savo teisių nuolaidą visų gyventojų gerovei, kaip pirmame perskiryje dėstyta. Ši teisių nuolaida visuomenės gerovei susidaro, kuomet parašoma konstitucija ir sutartis.

Kadangi žmonių skaičius per didelis, kad galima butų visiems vienon vieton susirinkti konstitucijai išdirbti, kuriąja butų galima įstatymus daryti ir pildyti, tulas jų skaičius išrenkamas susirinkti kurion nors pažymėton vieton konstitucijai išdirbti, kuri vėliau pavedama žmonėms užgirti. Rinktieji asmenys vadinami atstovais ir taip sudaryta valdžia vadinasi atstovybės valdžia.

Didžiumai žmonių balsų konstituciją užgiriant ir priimant, jai turi pasiduoti visi šalies gyventojai, ar jie balsavo ar ne.

Teisinga yra asmeniui pavesti tulas savo teises, kurias jis galėtų pasilaikyti jeigu atsiskirėlių gyventų, kuomet mainoms jis įgija daugiau naudos, kaipo draugijos narys. Paimant domen patogumus, kokius namie turime — musų valgis, drabužiai, knygos ir tolygiai — ir palyginus su tuo ištekliu, kokis gali buti pagamintas vieno asmens ar vieno kurio burio, aiškiai priparodytina didelė pareiga pavienio asmens draugijai. — F.L.I.S.

Už $30.50 Knygų Sąrašas

KAS PIRKS ANT SYK TAM ATIDUOSIM

UŽ $10

PADENGDAMI PERSIUNTIMO LĖŠAS

Žinynas — knyga žinių iš mikologijos, istorijos, etnografijos, geografijos, astronomijos, aritmetikos, medicinos, ir kitokių mokslo šakų; rinkinys visokių patarimų apie sveikatą, budus gydymo. vaistus, įvairių nurodymų amatininkams, ukininkams, šeimininkams, ir kitiems	$2.25
Iš Velių bei Velnių Gyvenimo, surinko Dr. J. Basanavičius	$2.50
Lietuvos Istorija, antra laida, su penkiais žemlapiais	$1.25
Tolimoj Padangėj Pasaulio Verpetuose, 200 eilių	$2.00
Didysis Sapnininkas, su paveikslais	75c
Kuo Galim Tikėt Šiandien? Filosofiški Teologijos Klausimai ir Atsakymai	25c
Keturios Ukininkystės Knygos	$1.50
Napoleonas Bonapartas. Istoriška jo gyvenimo apysaka su paveikslu	50c
Kišeninis Žodynelis, Angliškai lietuviškos kalbos	$1.00
Vilniaus Albumas su Lietuvos Istorija	$4.00
Keturios Juokų Knygos	$1.00
Lietuvių Kalbos Gramatika	50c
Daktaras Kišeniuje	$1.00
Artimetikos Uždaviniai su paaiškinimais	50c
Žymiausių Europos Tautų Istorija dalyvavusių Pasaulinėje Karėje..	$2.00
Valgių Gaminimo Knyga	$1.00
Gyvulių Protas knyga	$1.00
Ben Hur Knyga. Apysaka iš Kristaus gyvenimo laikų	$1.50
Tarptautinės Esperanto Kalbos rankvedis	$1.00
Lietuvos Įstatymai. Apdaruose	$4.00

Pasirenkant bile knygų iš čia paduoto sąrašo, tik nemažiau $5.00, duosim 25-tą nuošimtį

Visais knygų reikalais, rašykit —

Amerikos Lietuvio Knygynas

14 Vernon Street —— Worcester, Mass.

IŠ DIKTATURŲ ISTORIJOS

KROMWELLIO DIKTATURA ANGLIJOJ

Beveik tuo pačiu laiku teko garbės įsigyti diktatoriu ir Anglijai, tai parlamento, žmonių valdžios klestėjimo šaliai.

Anglijos karaliai, nusižiurėję į Prancuziją, panoro tapti taip pat neaprėžtais, absoliutiniais valdovais. Tam skersai kelio stovėjo parlamentas, kuris dažnai įvairiems karalių užgeidžiams pasipriešindavo. Parlamentas turėjo teisės pripažinti ar nepripažinti mokesčius, naujus karaliaus įsakymus ir t.t., o tai karaliams žinoma, negalėjo patikti. Ir kaip čia gali patikti parlamentas, kai jis gina žmonių, valstybės gyventojų reikalus, tuo tarpu kai karaliu rupi kuo daugiausia pinigų iš žmonių išlupti ir kuo daugiausia jų laisvę suvaržyti. Ir štai karalius Jokubas I (1603—1625) ėmė kariauti su parlamentu. Tą kovą toliau tęsė jo sunus Karolis I (1625—1649). Kai vieną jo norą parlamentas atmetė, jis įsakė parlamentui išsiskirstyti. Visus mokesčius karalius ėmė dėti savo valia. Vėliau jis porą kartų dar buvo sušaukęs parlamentą, bet kai ir naujai sušauktieji par-tai atsisakė pripažinti mokesčių padidinimus, karalius ir juos išvaikė. Kai Škotijoj prasidėjo žmonių sukilimas, karalius vėl sušaukė par-tą, istorijoj vadinamą ilguoju (1640 m.). Bet parlamentas palaikė ne karalių, bet sukilėlius žmones. Sukilimas išsiplėtė, karalius buvo nugalėtas, suimtas ir nuteistas nužudyti (1649 m.). Nužudžius karalių, karaliaus valdžia ir didžponių (lordų) rumai buvo panaikinti: Anglija paskelbta respublika. Bet iš tiesų respublika tikra to žodžio prasme neilgai teišsilaikė, nes valdžią greitai į savo rankas susiglemžė Oliveras Kromwell'is: Anglijoj buvo įvesta diktatura. Prasidėjo diktatoriaus (pasivadinusio lordu protektorium) viešpatavimas.

Irlandija Kromwell'io nepripažino ir sukilo. Diktatorius, žinoma, nenorėjo paleisti iš savo rankų valdžios (ir už tai, žinoma, dar gauti gera "atpildą"), todel žiauriausiai ėmė sukilimą malšinti. Tai, iš tiesų, nebuvo sukilimo malšinimas, bet gryniausios žmonių skerdynės. Sakysim, Kromwell'is įsakė išskersti visus apgulto Drohedos miesto gyventojus. Ištisas 5 dienas kareiviai skerdė nekaltus žmones (neaplenkiamos buvo ir bažnyčios), kol išskerdė iki paskutinio. Tas pats buvo ir kituose Irlandijos miestuose. Keliasdešimts tukst. moterų ir vaikų buvo išvežta į tolimą Didž. vandenyno salą Jamaiką ir pristatyta prie sunkiausių darbų cukraus plantacijose. Dauguma gyventojų subėgo į pelkes ir miškus ir pusbadžių gyvendami slapstėsi nuo diktatoriaus keršto. Tokia buvo diktatoriaus Kromwell'io viešpatavimo pradžia.

Panašiai buvo numalšintas ir naujas sukilimas Škotijoj. Ne geriau, galima sakyti, buvo ir toliau, per visą Kromwellio viešpatavimą: žmonių laisvės visiškai suvaržytos, žmonės prispausti, prislėgti kentė diktatoriaus jungš. Prieš jo gyvybę buvo padaryta keletas pasikėsinimų, kurių, tačiau, jis laimingai išvengė. Pats Kromwellis gyveno užsidaręs savo rumuose, apsuptas kariuomenės; žmonės jo nekentė, todel viešai pasirodyti jis bijodavo. Po jo mirties visa Anglija lengviau atsikvėpė.

Kromwell'io diktatura, galima sakyti, yra pirmoji ir paskutinė diktatura Anglijoj (šiandien Anglija yra pavyzdingiausia parlamentarinė šalis). Ilgai dar žmonės po jo viešpatavimo prisimindavo buvusiuosius žiaurumus ir iškentėtas kančias ir tai, žinoma, juos dar labiau sustiprindavo kovoti už savo teises ir laisvę.

Daugelio nurodoma, kad taip Rišelje, tarp Mazarinis, taip Kromwell'is, esą, padarę labai daug gera savo valstybėms.

Taip,negalima ginčyti, kad jie nieko gera valstybėms nebutų padarę. Gal but daug tiesos yra ir tame, kad, sakysim, Anglija sustiprėjo juroj ir išaugo į didžiųjų valstybių skaičių, kaip tik Kromwell'io viešpatavimo laikais. Bet atsimenant, kiek žmonės prikentėjo, kiek privargo, kiek gyvybių neteko, kiek ilgus dešimtmečius kalėjimuose puvo, kiek ašarų išliejo ir t.t. ir t.t., tai juk visi šitie nuopelnai prieš tai beveik išblanksta. Juk žmonės valstybę yra susikurę ne tam, kad ji jų neprieteliu taptų, bet tam, kad organizuotai lengviau galėtų visokias pasitaikančias kliutis įveikti, kad žmonėms lengviau, geriau, patogiau ir saugiau butų gyventi. O tuo tarpu prie diktatorių valstybė dažniausiai paverčiama didžiausiu kalėjimu, kuriame kali beveik visa tauta. Ir tikrai, panašiai buvo prie Rišeljes, prie Mazarinio, prie Komwell'io, panašiai buvo kiek vėlesniais laikais, panašiai tebėra ir šiandieninėse diktatorių valstybėse.

IVAIRUMYNAI

Lima, Peru. — Pietų Amerikos indijonai, Incas, žinojo paslaptį daryti dirbtiną turkį (turquoise) akmenį iš žmonių kaulų, pagal pranešimą peruviečio arkeologo, Manual Benedicto Flores, iš Ayucucho miesto, kurs veik 1,000 pėdų aukštumo Andes kalnuose.

Flores neseniai iškasė požeminius pečius, kur buvo vartojama procesas iš įkaitinimo ir chemikalų sukietinimui. Turkis paskui buvo išpiautas numirėlio atvaizde ir ainiai laikydavo kaipo relikvijas, nes jie garbindavo savo protėvius.

Flores rado kaulus kiekvienam proceso stovyje, net iki išpiauto vaizdo. Flores rado netik pečius, bet ir įvairius minerālus, kurie vartojami priduot spalvos brangiems akmenims. Kaulai kartu su mineralais, buvo laikomi per tam tikrą laiką pečiuose, paskui buvo išimti, padėti ant pailgos lentos ir apipilti skystimu, kurs juos sukietintų.

Be chemikalų ištyrinėjimo, negalima sužinoti ar skystimas buvo piltas ant kaulų kaipo del apeigų arba buvo greičiau tikslas sukietint. Po užpilimo skystimų, kaulai buvo vėl užkasti žemėje nežinoma kiek laiko. Tada jie buvo iškasti brangaus akmenuko formoje ir išpiaustyti.

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. $1.50 | In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 | Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. $1.50 | Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Pusei metų ..... 1.00 | Atskiras numeris ..... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

FILMININKAS J. JANUŠKEVIČIUS SUGRĮŽO

GRAŽIAI PAMINĖJO LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS 60 METŲ SUKAKTUVIŲ JUBILIEJŲ

Hartford, Conn. (Specialiai "A. L.") — Rugs. 16 dieną vietos lietuviai tautiečiai gražiai paminėjo Antano Smetonos, Lietuvos Respublikos Prezidento 60 metų sukaktuvių jubiliejų. Gražus burelis vietos lietuvių, taipgi, visa šeima pp. Užupių iš So. Manchestery dalyvavo benkiete, kurį rupestingai surengė gerb. ponia Januškevičienė su pagelba savo dukrelių, Sofijos ir Marytės, paminėjimui Prezidento A. Smetonos 60 m. sukaktuvių ir sutikimui p. J. Januškevičiaus, Jr. grįžusio iš Lietuvos.

Svečiams susirinkus pas pp. Januškevičius West Hartforde, susėdus prie didelio stalo speciališkai paruošto nepaprastai iškilmei, pagerbimui lietuvių tautos vado; visi svečiai buvo nepaprastai gerame upe. Stalas apkrautas skaniais valgiais ir gėrimais, lietuviško skilandžio, buvo lietuviškos benedegtinkos ir krupninko. Gerb. filmininkas p. Juozas Januškevičius, Jr. sugrįždamas iš Lietuvos pats parvežė tąs dievo dovanas.

TAUTOS PREZIDENTUI!

Bankieto tikslą svečiams paaiškino p. Januškevičius, Jr. pasakydamas gražią, iškilmei pritaikintą kalbą, po to visi svečiai atsistoję, iškėlė stiklus ir sušuko: Valio! Lietuvos Prezidentui Antanui Smetonai. Lai gyvuoja tautos vadas! Išgėrę jo garbei tostą ir skaniai užkandžiaudami dalinosi maloniais p. Januškevičiaus iš Lietuvos parvežtais įspudžiais, taipgi sotinosi gerb. p. Januškevičienės ir jos dukrelių skaniais valgiais ir gėrimais. Po to p. J. Januškevičius, Jr., perstatė p V. M. Čekanauską pasakyti kalbą kilnaus bankieto tikslo apvainikavimui.

PREZIDENTO A. SMETONOS BIOGRAFIJA

Gerb. V. M. Čekanauskas vaizdžiai atpasakojo svečiams Lietuvos Respublikos Prezidento gyvenimo ir veikimo istoriją. Jo kalba buvo labjausia nukreipta į jubiliejanto jaunas mokslo dienas, pasiryžimą ir ambiciją moksle kaipo paprasto neturtingo ukininko sunaus, kuriam vėliau buvo likimo lemta tapti lietuvių tautos pirmaeiliniu veikėju, vadu ir pagaliaus Lietuvos nepriklausomos valstybes steigėju, pirmuoju ir dabartiniu Lietuvos Prezidentu. Žodžiu, p. V. M. Čekanauskas savo kalba nupiešė paveikslą jubiliejanto gyvenimo, kuriuomi visi svečiai gerėjosi upu su pakeltu. Jo kalbai pasibaigus, dar kartą visi išgėrė tostą Prezidento Smetonos garbei.

LABAI ĮDOMŲS P. JANUŠKEVIČIAUS ĮSPUDŽIAI

Musų jaunas, gabus filmininkas p. Juozas Januškevičius, Jr., po benkieto vaišių papasakojo savo įgytus įspudžius nepriklausomoj ir pavergtoj Lietuvoj. Gerb. Januškevičius, Jr., buvo trečiu kartu nuvykęs Lietuvon filmų reikalais; šį metą jis pirmiausia nuvyko į pavergtą rytinę Lietuvą, Vilniaus, Švenčionių, Marcinkonių, Druskininkų, Gardino, Seinų ir Suvalkų kraštus, kur jis ypatingai domę kreipė į pavergtų lietuvių gyvenimo padėtį ir nufilmavo pavergtos Lietuvos žymesnius kraštus ir miestus bei kaimelius.

Jo įspudžiai bendrai: Vilniaus, Gardino ir Suvalkų kraštuose, labai įdomųs tuomi, kad visur susidurė su lenkų žandarų persekiojimu. Ne tik viešoji lenkų policija stropiai dabojo jo veiksmus, bet tuo labiau, slaptos žvalgybos buvo sekiojamas, ypatingai Švenčionyse, Druskininkuose. Tačiau p. Januškevičius sugebėjo išnaudoti progas ir savo tikslą atsiekė, taktingai ir amerikonišku apsukrumu besivaduodamas, išvengė ne tik filmų konfiskavimo, bet ir provokacijos ir arešto.

NUFILMAVO JUROS DIENĄ

Teko patirti, kad p. Januškevičius nufilmavo Klaipėdoj įvykius sąryšy su Juros dienos iškilmėmis, kur anot p. Januškevičiaus buvo milžiniška iš visos Lietuvos ir kitų kraštų žmonių minia susirinkus iš apie 100 tukstančių.. Visas Juros dienos šventės ceremonijas ir milžinišką masę žmonių pamatysite mano filmose, — sakė p. Januškevičius.

Gerb. Januškevičius šį metą labai daug įvairaus turinio filmų parsivežė iš Lietuvos, kurias jis neužilgo pradės rodyti Amerikos lietuviams besilankydamas po lietuvių kolonijas. Apie p. Januškevičiaus kelionės maršrutą, jo patyrimus ir įspudžius lenkų prispautoje rytų Lietuvoje, gerb. "A. L." skaitytojai rasite ištisai atpaskotą šio laikraščio numery per bendradarbį V. M. Klausutį.

* * *

IŠKILMINGAI MINĖS VILNIAUS GĖDULOS DIENĄ

Vietos lietuvių 8 draugijos ir Šv Trejybės parapija po vadovybe VVS skyriaus rengiasi iškilmingai minėti Vilniaus gėdulos dieną spalio 9-tą. Tuo tikslu rengiamas masinis mitingas; pakviesti žymųs kalbėtojai: žymiausias Amerikos lietuvių juristas advokatas p. A. O. Šalna iš Bostono; miesto burmistras Pulk. Beach, Suvienytų Amerikos Valstijų Kongreso narys H. Hoppleman; Dr Baucher, Dr. Mikolainis, gerb. klebonas kun. J. Ambotas.

Muzikalę dainų programą išpildys Šv. Cicilijos parapijos choras po vadovyste p. Burdulio; taipgi vietos ukrainiečių menininkų burelis — dainininkai ir muzikai dalyvaus kartu su vietos lietuvių menininkais solistais. Žodžiu, VVS. skyriaus nariai bendrai su 8 draugijomis ir vietos lietuvių parapija rimtai rengiasi paminėti Vilniaus gėdulos dieną Hartforde.

Reporteris X.

Trumpiausia Lietuvos Istorija Tik 25 centai

Visų trumpiausią Lietuvos Istoriją yra parašęs buvęs "Vienybės" redaktorius, dabartinis Lietuvių Radio programos vedėjas New Yorke, Jonas Valaitis. Ta Istorija parašyta 1933 metais ir pardavinėta po 25 centus. Jos jau maža beliko neišparduotos, gi ją dabar parduodam tik po 25 centus. Taigi, kiekvienas lietuvis ją įsigykite. Ją perskaitysite per pusvalandį. Kadangi ji labai aiškiai parašyta, per tą laiką patirsite svarbiausius Lietuvos įvykius. Taupink pinigus į laiką!

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St., Worcester, Mass.

AR SUSIVIENIS TAUTININKAI?

(Užbaiga)

KOKIOMIS SĄLYGOMIS "TAIKA" BUS DAROMA? AR TAUTININKAI NUSILEIS SANDARIEČIŲ VADAMS?

Tautinės srovės lietuvių veikėjų suvažiavimo Clevelande objektas aiškus: sandariečiai ir tautininkai nori susitaikinti ir susivienyti, vienybėje bendradarbiauti ir veikti. Tačiau kyla klausimas kokia kaina "taikos" ir vienybės bus prieita, kokiomis sąlygomis "taikos sutartis" bus pasirašyta? Abiejų tautinės srovės frakcijų pasekėjai turi vienodus norus, bet jųjų vadai nevienodai nusistatę, del to permatome nuomonių skirtumus ir numanome, kad bus statomos sąlygos iš abiejų pusių.

Kadangi tuli sandariečių vadai šiame tautininkų srovės veikėjų suvažiavime nebus, nes jie nedrįs pasirodyti savo kolegoms socialistams; jų pasirodymas šiame tautininkų suvažiavime butų priešingas jųjų sudarytam "modus vivendi" su socialistais pastarais SLA. Pildomos Tarybos rinkimais ir SLA. seime Detroite bendro fronto palaikymui, socialistai nedovanotų jiems už tokį pasielgimą, jie laikytų sulaužymu sutarties.

Tačiau Vitaitiniai sandariečiai be abejonės dalyvaus ir jie atstovaus kairįjį tautininkų (sandariečių) bloką. Galimas daiktas, kad pats sandariečių "generolas", "S." redak. Vaidyla nebus suvažiavime, bet neabejoju, kad p. Strimaitis ir kiti sandariečių vadai iš Brooklyno nedalyvautų ir be sąlygų "taikos" sutarties jie nepasirašys. Tatai tenka numanyti, kad suvažiavimas nebus sekmingas ir nesuvienis tautinės srovės lietuvius, nepaisant to, kad tautininkų vadai yra linkę daryti kompromisų.

SOCIALISTŲ "PAVOJUS"

Esu patyręs, kad kaip sandariečiai, taip tautininkai įsivaizdina, kad socialistai, dabar paėmę vairą Susivienijime, vadovaudami nepasekmingam antros Lituanikos skridimui, sudaro "pavojų" tautinei lietuvių srovei. Šitokia nuomonė ryškiai pasireiškus ir tik del to abiejų tutinių frakcijų lietuviai veikėjai siekia vienybės ir nori sudaryti bendrą frontą prieš socialistus.

Bet šita nuomonė yra visiškai klaidinga. Man rodos, kad jokio socialistų pavojaus nėra ir negalėtų buti, jeigu tautininkai butų rimtai ir taktingai nusistatę, jeigu jie savo vieninga akcija parodytų organizacinėj veikloj. Kokiu budu socialistai gali buti pavojingi? Ar todel, kad jie paėmė SLA. tautiškos organizacijos vairą? Ar del to, kad jie organizuoja antros Lituanikos skridimą? Šiuo atžvilgiu jokio pavojaus nėra.

Socialistai paėmė SLA. vairą del to, kad sandariečiai jiems patys padėjo, kad sandariečiai sudarydami bendrą frontą su socalistais prieš tautininkus, remdami socialistų kandidatus gera valia viską atidavė socialistams, nes pavydėjo tautininkams paimti vadovybę Susivienijime. Be sandariečių pagelbos socialistai nebutų paėmė SLA organizacijos vairo į savo rankas, be tautinės srovės lietuvių paramos nebutų galėję antro skridimo organizuoti, surinkti milžinišką sumą pinigų tam tikslui (kuris vargiai bus pasiektas).

Toliau, socialistų organizuojamas skridimas tautiniu atžvilgiu lietuvių tautai nežalingas, priešingai, gali buti naudingas. O kiek tas skridimas kainuos, kiek iš to skridimo socialistai pasinaudos, tai yra kitas klausimas. Juk tai jųjų iniciatyva, del to iš to "biznio" tautinėms spalvoms dekoruoto, už savo pastangas ir iniciatyvą socialistai turės naudą. Bet juk ir tautininkai — sandariečiai galėjo turėti, bet jiems stinga iniciatyvos ir vadovybės, todel dabar socialistai vadovauja jiems ir naudojasi iš vadovybės kiek tas jiems galima. Tai kas čia kaltas už tokią socialistų laimę? Aišku, kad patys tautininkai ir sandariečiai.

Kaslink pavojaus socialistų tautiškui Lietuvių Amerikoje Susivienijimui, taipgi padėtis tokia pat. Susivienijimas susideda iš daugumos tautinės srovės žmonių, apie du trečdaliai tautininkų pasauliažiuros SLA. narių. Jeigu šie SLA. nariai bus sąmoningais tautininkais, tai socialistai jiems vadovaudami jokio pavojaus nesudarys, nepavers juos į socialistus — markistus. Tai kame gi socialistų pavojus Susivienijime

Socialistai Susivienijime vadovaudami ir valdydami, bus aktingi, jie įneš plačios iniciatyvos į SLA. kuopų narių veiklą ir stengsis buti praktiškais vadovais, kad tuo budu įrodyti SLA. nariams, kad jie geresni gaspadoriai Susivienijimo negu buvo sandariečiai. Socialistai siekdami įtakos SLA. nariuose, palaikyti SLA. vairą savo rankose, jie bus verste verčiami parodyti akciją ir iniciatyvą, rimtą administracinę ekonomišką tvarką. Ar gi tame gali buti Susivienijimui pavojus? Ne, jokio pavojaus nėra.

Vienintėlis pavojus tautininkams iš socialistų konkurencijos bus tik politišku atžvilgiu, prestižos klausime. Bet jei tautininkai-sandariečiai nori atgauti vadovybę tautiškame Susivienijime, tai jie privalo parodyti iniciatyvos, praktiškos taktingos vadovybės ir organizacinės veiklos pastangos. Tautinės srovės lietuviai buvo "gyvi nabašninkai", jųjų vadai oportunistai, del to viskas apsisuko kojomis į viršų tautiškame elemente. Už tai aš nekaltinu socialistų laimėjusių pirmenybę, kaltinu tautiškąjį elementą ir jo vadus oportunistus, morališkai nusibankrutinusius.

TAUTININKAI, PABUSKIT! BUKIT BLAIVŲS IR TAKTINGI, TADA LAIMĖSITE

Aš esu priešingas tautinio elemento veikėjams, kurie del dvikovos su socialistais ar kitais internacionalistais žada grupuotis į bendrą frontą prieš socialistus ir tik del vien to tikslo tartis ir vienytis, kad pasekmingiau su socialistais galėtų kovoti už vietas SLA. Pildomoj Taryboj ir tuo budu demoralizaciją vaidais plėtotų Susivienijime. Su tokia tautinės srovės lietuvių veikėjų taktika nesutinku, nes tokia taktika žalinga nė tik Susivienijimui, bet tautinei srovei ir jos prestižai.

Tautininkų vienybė, rimtas organizacinis veikimas butinai reikalingas kitose srityse. Prieš mus tautinės srovės lietuvius stovi eilė įvairių tautinių problemų: 1) tautininkai visupirmiau privalo savo dome ir pajėgas nukreipti į tautiškos organizacijos išvystymą ir tautinės spaudos sustiprinimą Amerikoje; 2) tautininkų pareiga rimtai rupintis ir aktingai veikti lietuvių jaunimo organizavimui, jaunime lietuviškos dvasios palaikymui, nes jaunime gludi lietuvių ateitis Amerikoje; 3) tautininkų pareiga rupintis ne tik tautinėmis kulturinėmis ir politinėmis organizacijomis, jųjų patvarumu, bet butinai reikia atkreipti domę į ekonominių organizacijų įsteigimą ir išauginimą, suradimą kapitalo eksportui iš Amerikos į Lietuvą ir importui Lietuvos gamybos į Ameriką, čia yra svarbus dalykas keletos atžvilgių; 4) tautininkai privalo rupintis pagelbos teikimu Lietuvai atvaduoti pavergtą Lietuvos trečdalį su sostine Vilniu. Šie keturi tikslai labai svarbųs, kol kas už šiuos tikslus nėra svarbesnių mums ir Lietuvos lietuviams.

Tautininkai, pabuskit! bukit blaivųs ir reališkai į gyvenimą ir musų tautos problemas pažvelgkite. Pamirškite SLA. organizacijos vadovybės klausimą, atminkite, kad socialistai Susivienijimą, kuriame daugumą tautininkų, neįsidės į savo kišenių ir nenusineš. Tegul jie dirba Susivienijimui, mes turim jiems padėti ir kartu su jais dirbdami stropiai saugokime socialistų darbus ir vadovybę. Jeigu jie bandytų mindžioti Susivienijime visą tai kas lietuviška, dėtų pastangas savo partiją organizuoti Susivienijime, tada bus laikas apie socialistus kalbėti ir bendrai veikti.

Tatai, mano nuomonė, tautinės srovės lietuviai veikėjai, suvažiavę į Clevelandą paliauboms ir susitarimui, privalote pirmoj vietoj pasistatyti nė kovą su socialistais, bet kitus žymiai svarbesnius musų tautos reikalus. Gana intrygų, kerštų ir žemo moralio vadų netakto! Visi oportunistai turi eiti laukan iš tautinio elemento, jų vietas turi užimti rimti ir taktingi, su iniciatyvu žmonės, toki žmonės, kurie tautiškai ir visuomeniškai įsisąmonėję, tuomet bus galima laukti ir tikėtis gero pasisekimo tautinės srovės elemento gyvenime Amerikoje. Tiktai su taktingais, plačią iniciatyvą turinčiais vadais, mes, tautininkai, savo tikslus pasieksime ir tautinės vienybės idealą Amerikos lietuvių visuomenėje išplėsime.

Aš nė kiek neabejoju, kad socialistų vadovybė bus praktiškesnė, taktingesnė Susivienijime negu buvo sandariečių, Gegužio ir Vitaičio. Šie sandariečių vadai pasižymėjo netaktais, stoka iniciatyvos, vienpusiškumu, politiškomis intrygomis ir demoralizacijos plėtimu Susivienijime. Socialistai aresniais nebus.

Sandarietis W. M. C.

KARAS!

20-to Amžiaus Karas ant Žemės, Jurose ir Ore

Durtuvų grumtynės, nuodingi gazai, lėktuvų pašovimas, artilerijos griausmai, žmonių susprogdinimas ir kitos karo baisybės vaizdžiai aprašyta W. T. SCANLON'O parašytoje ir 1-ja premija Amerikoje apdovanotoje karo apysakoje

"DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ!"

(God, have mercy on us!)

400 pusl. Gražųs, tvirti apdarai.

Kaina tik $1.35 su persiuntimu. Pinigines perlaidas (money order) siųskit:

Amerikos Lietuvis

14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

REZOLIUCIJA

Amerikos Lietuvių Trans-Atlantinio Skridimo Sąjungos centro valdyba ir Chicagos bei apielinkių komitetų bendras susirinkimas, laikytas rugsėjo 11 d. 1934 m., susipažino su Lietuvos Aero Klubo pirmininko, prof. Žemaičio, kablegramos turiniu, kuri skamba taip: "Oras Europoje darosi nepalankus. Patariame skridimą atidėti sekančiais vasarai", ir visapusiškai apsvarstęs ALTA SS valdybos pranešimą apie "Lituanicos II" įrengimo darbų stovį šioje valandoje, daro šiuos tarimus:

1. — Kadangi jau dabar dėl oro nepalankumo butų labai nesaugu ir neprotinga leisti lakunui skristi per okeaną, o vėliau, kai lėktuvo paruošimas bus galutinai pabaigtas, orai gali pasidaryti dar pavojingesni, tai mes paremiame Lietuvos Aero Klubo patarimą ir rekomenduojame ALTASS valdybai skridimą atidėti sekančiai vasarai.

2. — Kadangi kuone visi pinigai lėktuvui ir jo įtaisoms jau yra sukelti ir kuone visa kas reikia skridimui yra supirkta ir belieka tik užmokėti kelias pasilikusias sąskaitas, o paskui padengti lėktuvo išlaikymo ir lakuno atlyginimo išlaidas, kurios negalės buti didelės palyginti su tąja stambia suma, kurią iki šiol visuomenė sudėjo, tai susirinkimas neabejoja, jogei tranzatlantinio skridimo rėmėjai stengsis šį darbą be didelio vargo davesti iki sekmingos pabaigos.

3. — Kadangi leit. Feliksas Vaitkus savo gabumais ir kvalifikacijomis pasirodė pilnai kompetentiškas atlikti pavestąjį jam didelį uždavinį ir savo nuoširdžiu atsidavimu musų bendram sumanymui įgijo visuomenės simpatiją ir pasitikėjimą, tai mes sveikiname jį, kaipo busimą amerikiečių geros valios pasiuntinį musų broliams ir seserims anapus vandenyno, ir iš gilumos širdies linkime jam pasisekimo jo darbe ir sumanytame didvyriškame žygyje.

Amer. Lietuvių Trans-Atlantinio Skridimo S-ga

Parinktini Veikalai Lietuviškam Teatrui

1)—ATGAILA—
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Šteponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 36. Kaina 25c.

2)—Atsiliepė širdelė—
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

Grybų Mišinys—
Vaikų teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pusl. 32. Kaina 25c.

3)—Bijunėlis—Komedija—
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

4)—DĖDĖ APSIRIKO—
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 27. Kaina 20c.

5)—DOROS SARGAS—
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 90. Kaina 50c.

6)—Jonas Burbulas—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir vyras. Pusl. 31. Kaina 25c.

7)—Pirmą ir Paskutinį Kartą—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pusl. 26. Kaina 20c.

8)—Po Apgarsinimui—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 28. Kaina 30c.

9)—Sušaldyta Dėdienė—
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.

10)—VAIKU TEATRUI—
Keturios Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Visi veikalukai vienoj knygelėj. 15 pusl. Kaina 15c.

Iš čia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuviško teatro scenai. Jų pažymėtos kainos sudaro $2.90, bet imant visus ant sykio, pasiųsim už $2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis,

14 Vernon St. Worcester, Mass.

ŽIEMIŲ AMERIKOS JUNGTINĖS VALSTYBĖS GERBIAMOS ŽURNALISTŲ

už tai, kad jų pavadinimas yra ilgas ir sudaro medžiagą didesnam skaičiui eilučių, už kurias žurnalistai yra apmokami.

Arėjas Vitkauskas

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo Dr. Bložis, dentistas, Chicago, Ill.

JAUNAVEDŽIAI
(Mintis imta iš American Dental Association)

Po sunkaus dienos darbo, Jonas sugrįžęs namo, vos įslinkęs pro duris, paklausė Onytės, ar vakarienė jau gatava.

Onytė, pasveiknus Jonuką atsakė, kad už poros minutų viskas bus ant stalo. Šypsodamos į Joną Onytė paklausė:

— Kažin, ar visi vyrai esti taip išalkę kiekvieną vakarą.

Lyg pykdamas Jonas atkirto:

— Visi normalųs žmonės, nežiurint, ar vyras, ar moteris, atėjus laikui nori valgyti.

Skaniai pavakarienavęs Jonas pasitraukė nuo stalo, atsisėdo į minkštą kėdę, užsirukė pypkę ir pusdamas kamolius dumų pradėjo žiurėti į laikraštį. Onytė, lig butų nusikaltus, prabilo į Joną:

— Kaip vakarienė, patiko?

— Labai gerai, ačiu — atsakė Jonas, o kaip širdelei viskas šiandien sekės?

— Taigi, beveik viskas gerai.

— Kas tai beveik, ar kas atsitiko nepaprasto?

— Ne, nieko, — atsakė Onytė.

— Gal vėl tavo giminės šį vakarą sugarmės?

— Ne, ne; čia biskį svarbiau už mano gimines...

Jonas nubloškė laikraštį į šalį ir pypkę pradėjo smarkiau rukyti. Lig išsigandęs, žiurėdamas į Onytės blizgančias akis paklausė:

— Na, tai kas, pasakyk. Jei man nesakysi, tai kam daugiau gali sakyti?

— O gi savo mamai.

— Gerai, — sako Jonas. — Jeigu mama yra svarbesnė negu aš, tai sakyk jai...

Jonas pasiėmė laikraštį ir vėl pradėjo skaityti, rukydamas pypkę.

Onytė palengva prisiartino prie Jono kėdės, uždėjo ranką ant jo peties ir tarė:

— Taip, Jonai, turėsime svečią, bet tas svečias bus svarbus man ir tau; ir aš turiu vilties, kad tas svečias pasiliks su mumis per ilgą laiką.

Jonui neilgai teėmė suprasti, kame dalykas. Prisispaudęs Onytę prie savo krutinės meiliai pabučiavo...

— Labai gerai, dušytė, ko aš ir norėjo. Klausyk širdelė, aš manau, kad tu pasiteirautum su Gataveckiene apie busimų musų svečią; jinai turėtų gerai apie tai žinoti, nes augina šešis, o aš pasiklausiu savo boso, nes jis augina net keturis. Beja, paklausk Plepauskienės; ji turi septynis.

— Ar žinai ką, Jonai, vietoj klausinėti kaimynų ir kitų, verčiau pasitarkime su medicinos gydytoju.

— Onytė, gal but, kad tu ir išmintingai kalbi. Gydytojas tai duos teisingiausį patarimą, nes jis apie tai žino daugiau, negu mes visi.

Sumanyta — padaryta. Už poros dienų Onytė Negalienė atlankė mediką ir, perstačius dalyką, gydytojas apžiurėjo, patvirtino ir nuostabiai paklausė, kas jums liepė eiti pas gydytoją.

— Tai mano sumanymas, — atsakė Negalienė. Suduodamas ranka per petį gydytojas tarė:

— Labai išmintingas sumanymas, nes nuo jusų normališkumo, sveikatos priklausys ir kudikio sveikata.

Atsisėdęs į savo seną, čiržkančią kėdę, gydytojas paprašė ir Negalienę atsisėsti.

— Dabar, poniutė, aš noriu jums duoti keletą pastabų; aš gelbėsiu jums, kiek galėdamas, bet nuo tamstos pačios priklauso didesnė priežiura ir prisitaikymas prie jums naujų aplinkybių. Ką dabar aš pas jus suradau, tai man atrodo, kad viskas tvarkoj, vienok reikalas butų pas mane, ar kitur, kas mėnuo jus apžiurėti, išegzaminuoti, nes šiandien sveika, o rytoj gali sirgti; tamstos padėjimui tas yra labai svarbu.

Atsikėlęs, nuo girgždančios kėdės, gydytojas priėjo prie savo knygų sandėlio, ištraukė lakštą popieros, gražiai sulankstė ir padavė Negalienei, sakydamas:

— Štai, ant tos popieros yra surašyta, kokį maistą valgyti, kiek, kada ir t.t.

Gydytojas pastebėjo, kad tas maisto sąrašas yra labai paprastas ir kiekvienam prieinamas. Dirbant turi dabotis perdaug nenuvargti, vienok lengvas darbas nieko nekenkia. Baigdamas gydytojas pastebėjo, kad butinai laiks nuo laiko reikia išvažiuoti ant tyro oro.

Išleisdamas Negalienę gydytojas pastebėjo, kad jinai turėtų matyti ir savo dantų gydytoją.

Paačiavus Negalienė savo gydytojui skubinos namo, kad pasakytų savo širdukui ką girdėjo gydytojo kabinete.

Vakaro sulaukus Onytė Jonui viską pasakė, ką jai gydytojas sakė ir paskui abu nudulino pas dantų gydytoją Tuštauską, kuris labai atsargiai apžiurėjęs Negalienės dantis, — visų nuėmė X-ray.

— Beveik viskas gerai, tik randasi keletas mažų išpuvimų, kurie lengva užtaisyti.

Dr. Tuštauskas ištraukė cigarą ir, duodamas Jonui, tarė:

Ponas Negalauske, man atrodo, kad iš judviejų bus puikųs šeimininkai. Jonas nusišypsojęs, paačiavo, o Onytė skaniai nusikvatojo lig flirtuodama su kokiu jaunikaičiu. Dr. Tuštauskas padavė Jonui mažą knygutę sakydamas:

— Na, Jonai, dabar perskaityk tą knygutę ir žiurėk, kad Jusų jauną moteriukė tos knygutės įsakymus pildytų.

— O kas tai? Gydytojau!

— Kokį maistą vartoti dabartiniame stovy.

— Ačiu, gydytojau, bet mano moteris jau turi vieną, kurią gavo nuo Dr. Nekučio.

— Tas nieko, imk tą ir padaryk palyginimą, musų abiejų, beveik, gal, bus tas pats, tik ką mano sąrašo daugiau kreipiama dėmesio į tokį maistą, kuris padeda dantims buti sveikais.

LAISVASIS DANCIGO MIESTAS

Laisvasis Dancigo miestas, sako Florian E. Sokolov, yra vienas gražiausių pasaulio miestų. Senovėje jis buvo labai svarbus. Jis — prie Baltijos juros, "gintarų pakrantėje". Pusiauračiu Dancigą apsupa gražųs kalneliai, mieste yra senovės bažnyčių ir bokštų bei gražių namukų. Moderniškai trobėsiai dalinai tik gadina bendrą miesto vaizdą.

Dancigo istorija sena. Vienuoliktojo šimtmečio pradžioje toje vietoje, kur dabar miestas, atsirado žvejų kaimas ir apsigyveno slavų kilmės žmonės, kašubai (kaszuby). Dvyliktame ir tryliktame šimtmečiuose Dancigas priklausė Pomerolijos slavų kunigaikščiams.

Vėliau jis keletą kartų ėjo iš rankų į rankas, tačiau ir blogiausiose apystovose jis įstengė likti nepriklausomu. Tik nuo 1793 iki 1920 m. priklausė Vokietijai. Per penkis šimtus metų Dancigas tvarkėsi savarankiai.

Nuo 1454 m. iki Lenkijos padalinimo aštuonioliktо šimtmečio pabaigoje Dancigas turėjo politinę ir ekonominę autonomiją lenkų protekcijoje. Autonomija buvo tiek plati, kad Dancigas galėjo svetimose valstybėse turėti savo atstovybę ir, reikale, skelbti karą. Del Dancigo santykių su Lenkija istorikų tarpe eina ginčai: vokiečių istorikai tvirtina, kad tai buvusi "asmeninė unija" su Lenkijos karaliais, o lenkų istorika sako, jog tai buvo tikra unija su Lenkijos valstybe.

Per 340 metų Dancigas buvo lenkų protektorate. Tai sakoma, buvęs gal geriausias laikotarpis miesto istorijoje. Dancigas visuomet būvo ir tebėra grynai vokiškas miestas.

Prekybos atžvilgiu Dancigas buvo aukščiausiai iškilęs septyniolikto šimtmečio pradžioje. Miškas ir grudai iš Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos buvo eksportuojami per Dancigą į Olandiją, Angliją, Prancuziją, Ispaniją ir kitas šalis. Dancigo archyvuose galima rasti sutarčių beveik su visomis Europos valstybėmis. Tas rodo, jog tuo laiku Dancigas buvo vienas žymiausių prekybos centrų.

Kai Dancigą užėmė Prusija, tai jis pasidarė netaip žymus — pasidarė antraeiliu Vokietijos uostu. Jį toli pralenkė Hamburgas, Bremenas ir Stetinas, tačiau Dancigas daug laimėjo kitais atžvilgiais: pradėjo neprastai augti kaip pramonės centras, pasidarė švarus ir tvarkingas. Bendrai imant, susidėjimas su Prusija atnešė daugiau blėdies, negu naudos.

Einant Versalės sutartimi, 1920 m. Dancigas vėl paskelbtas laisvu miestu ir pavestas Tautų Sąjungos protektoratui. Tai buvo savotiškas kompromisas tarp suinteresuotų valstybių. Kai kurios valstybės norėjo Dancigą pavesti Lenkijai, kad davus jai galimybės išeiti į jurą. Tam pasųlymui griežtai pasipriešino Anglija.

Didelė Dancigo gyventojų dauguma į laisvo ir autonomiško miesto įkurimą pažiurėjo su nepasitikėjimu ir skaitė save Vokietijos piliečiais, pareiškę, kad prieš juos naudojama prievarta. Pradžioje Lenkijos santykiai su Dancigu buvo labai įtempti. Įvyko daug konfliktų. Lenkai nutarė statyti savo uostą, kuris žinomas vardu Gdynia.

Sukurimas laisvos valstybės, kad davus Lenkijai galimybės išeiti į jurą, sukėlė daug nesusipratimų, kurie nėra dar nei šiandien išlyginti. Po ilgo krizio 1927 m. santykiai tarp Lenkijos ir Dancigo žymiai pagerėjo, nors ir dabar jie dar nėra tokie, kokie turėtų buti.

Stambiausia Lenkijos eksporto dalis eina per Dancigą, nors Gdynia per metus galės aprupinti 10.000.000 tonų išvežimą.

Versalės sutartimi, laisvas Dancigo miestas taikos ir karo metu pavedamas Tautų Sąjungos protektoratui. Jokia svetima valstybė negali Dancige laikyti savo kariuomenę. Lenkija veda Dancigo užsienių reikalus, bet tam tikruose atsitikimuose prie Lenkijos konsulatų Dancigas gali turėti savo atstovus.

Nuomonės skiriasi del Dancigo nepriklausomybės. Lenkija tvirtina, kad Dancigo padarytos sutartys neturi tarptautinės reikšmės, o Tautų Sąjungos komisionieriai laikosi kaip tik priešingos nuomonės.

Lenkija kontroliuoja Dancigo geležinkelius ir turi besalyginę teisę naudoti uostą, kurį tvarko taryba, iš vienodo lenkų ir dancigiečių skaičiaus bei neitralaus pirmininko. Lenkų respubliką Dancige atstovauja tam tikras komisionierius, o kitas valstybes konsulai, kurių paskyrimą tvirtina lenkų vyriausybė. Visokius nesusipratimus tarp Dancigo ir Lenkijos sprendžia Tautų Sąjungos komisionierius, gyvenąs Dancige. Jei viena ar kita pusė jo nuosprendžiu yra nepatenkinta, gali apeliuoti į Tautų Sąjungos Tarybą.

Laisvojo miesto konstitucija, kuri paskelbta 1922 m, liepos 12 d. numato dvi legisliatyves įstaigas Volkstagą parlamentą) ir senatą. Parlamentas susideda iš 120 narių, kuriuos gyventojai renka slaptu ir visuotinu balsavimu. Balsuoti gali abiejų lyčių piliečiai, kurie turi nemažiau, kaip 20 metų amžiaus. Senatas turi 22 atstovus, kuriuos išrenka parlamentas.

Pirmininkas ir 7 senatoriai yra išrenkami 4 metams ir sudaro vyriausybę. Vice-pirmininkas ir 13 senatorių renkami neribotam laikui. Valdžioje jie užima antraeiles vietas. Parlamentas turi teisės priversti senatorius atsistatydinti. Senatas ne tik kooperuoja su parlamentu įvairių įstatymų leidime, bet yra ir vyriausiu laisvojo miesto autoritetu.

Laisvasis Dancigo miestas kartu su Zoppot (Baltijos Monte Carlo), Oliva, Langfuhr ir jų aplinkėmis užima 1.8888 ketvirtainiškų kilometrų ir turi 390.-000 gyventojų (62% protestonų, 34% katalikų). Pats Dancigo miestas turi virš 20.000 gyventojų.

Be miškų ir anglių, lenkai per Dancigą eksportuoja cukrų, naftą, grudus, cementą ir t.t. Importas susideda iš žemės ukio mašinų, miltų, trąšų, odų, silkių. Dancigas yra vienas svarbiausių centrų silkių prekyboje.

Audringasis periodas santykiuose tarp Lenkijos ir Dancigo, kaip ir praėjo: per paskutinius kelis metus Tautų Sąjungai beveik nebereikėjo svarstyti Dansigo nesusipratimų. Didelė dancigiečių dauguma tebėra karšti Vokietijos patriotai. Jie gal aršesni nacionalistai už Vokietijos gyventojus. Kai kurie jų ir dabar tebegarbina kaizerį ir yra įsitikinę, kad laisvo miesto dienos suskaitytos. Bet bendrai nacionalistų partija ("Deutschnationale Volkspartei") žymiai nustojo savo įtakos.

Ekonomiški reikalai pradeda imti viršų. Dauguma gyventojų supranta, jog tuo atžvilgiu Dancigui nepalyginamai geriau likti dabartinėje buklėje, kaip susidėti su Vokietija. Dancigo uosto judėjimas dabar keturis kartus didesnis, kaip prieš kara. Todel pradėjo sparčiai vystytis prekyba ir pramonė.

Lenkija nesikiša į laisvo miesto vidujinę tvarką, jeigu neskaityti panašių dalykų, kaip savo pašto dėžių primetimą miestui. Dancigiečiai vysto vokiška kulturą. Prieš kiek laiko į Dancigą buvo atsilankęs Lenkijos premjieras ir dancigiečiai pasitiko jį gana prielankiai.

Atpasakojo **Arėjas Vitkauskas**

— Lietuva gavo leidimą įvežti į vieną vakarų Europos valstybę 30.000 kilogramų lašišų. Ta žinia pradžiugino Lietuvos pajurio žvejus, kurie išveždami tokį kiekį lašišų turės gerą uždarbį.

— Anglijos lietuviai norėdami amžinai prisimint garbingus didvyrius Darių ir Girėną, Lietuvos karo aviacijos viršininkui sutikus, išsivežė "Lituanikos" lėktuvo dalelę.

VIENINTĖLĖ WORCESTERIO LIETUVIŲ LAIVAKORČIŲ IR PINIGŲ SIUNTIMO AGENTŪRA

Parduodam Laivakortes keliaujantiems į Lietuvą ir atgal. Pagelbėsim išgaut Pasus. Vizas, Sugrįžimo Leidimus, Afideivitus ir įvairius kitus dokumentus. Siunčiam pinigus Lietuvon Doleriais arba Litais. Visus viršminėtus reikalus atliks Jums Juzė Leonaitė, viena iš prityrusių lietuvaičių, kuri pati nesenai važinėjo Europoje ir žino visas kelionės smulkmenas. Gali užtvirtint svarbius dokumentus Notary Public antspauda. Kam eit pas svetimtaučius, ar po stubas landyt pas bile kokį agentą, kuomet jųs galit kreiptis į tikrą, autorizuotą agenturą—pas saviškius, kur gausit daug geresnį patarnavimą ir savo prigimtoje kalboje. .. Tel. 5-1094

Amerikos Lietuvio Knygynas
14 Vernon Street **Worcester, Mass.**

Atviras Laiškas Arėjui Vitkauskui

414 Stewart Bldg.
Rockford, Ill.
Vas. 12, 1934.

Gerbiamas Tamsta:

Gavau nuo Tamstos atvirutę ir du žurnalu. Tariu Tamstai širdingą ačiu. Be to, dar Tamstai tiek pasakysiu, kad tulas laikas atgal (gal bus jau metai laiko) Tamsta man prisiuntei ar du žurnalu, ir už juos priimk mano ačiu. Tąsyk viena mano pažįstama moteris, poni Katkevičienė, viešėjosi Lietuvoj, ir ji tur but buvo įdavus Tamstai mano antrašą, ir del to visko man žurnalai atėjo. Tie siuntiniai tai buvo mano pirmas artimesnis susipažinimas su Tamsta, nors ir prieš tai žinojau Tamstą kaipo literatą iš Tamstos raštų man tekusių skaityti. Malonu Tamstą pažinti, už tai priimk ir mano dešinę.

Perskaitęs mano "Musų Kalbos Dviskaita" "Naujienose", gal maniai, kad aš esu kokis filologas ir del to domiuosiu musų kalbos dalykais. Tiesą pasakius, aš esu labai prastas kalbininkas, ir aš tik tiek domiuosiu musų kalbą, kad ji butų kiek sulengvinta, kad aš ją galėčiau geriau išmokti ir suprasti. Nekurių Lietuvos naujokų rašytojų, ypatingai tų, kurie dirba prie valdžios vairo ir kurių kalba tankiai yra cituojama Amerikos lietuvų laikraščiuose, turi taip daug visokių įtarptinių ir pasiaiškinimo žodžių, kad tas visą kalbos afektą sudarko. Rodosi, žmogus nori ką tai pasakyti, ir gal jausdamas garbingumą savo vietos ir savo asmens prie valdžios vairo, nori tai parodyti ir savoj kalboj, ir taip iš tokios kalbos išeina nei šis nei tas. O maž gal aš esu atsilikęs nuo lietuvių kalbos, ir taip nemoku nei vartoti nei suprasti jos. Gal reikėtų įsigyti vėliausios laidos lietuvių kalbos gramatiką ir sintaksę — pačiam pasimokyti, gal tąsyk geriau suprasiu.

Širdingai ačiuoju tau, Arėjau. Nežinau kaip atsimokėsiu. Pasakyk man, kiek klaidų padariau čia (ištikrųjų, nemeluoju), ir už tai gausi dar daugiaus padėkos žodių. Su kitais dalykais tai nei pats nežinau ką padaryti. Daug ko žmogus norėtum, ir knygų, ir žurnalų, ir daugiau žinojimo. Pergreit žmonės visko prirašo, daugau negu į tam tikrą laiką galimą suvartoti, perskaityti. Su mano skaitymu maždaug yra taip: pirm negu aš ką tai skaitau, aš bandau sužinoti, ar ta skaitamoji medžiaga yra verta skaitymo. O skaityti bent ką pasigriebus tai neužsimoka, nes daug iš skaitamos medžiagos yra tik šlamstai. Nemanyk, kad tuomi Tamstos man prisiųstus žurnalus peikiu. Menu visą skaitomą medžiagą besiveržiančią iš spaustuvių. (Ve tau, Arėjau. Kaip man toks žodis iškrito? Menu tai reiškiu).

Nežinau kokiais tikslais Tamsta atvykai į Ameriką. Jei pasisvečiuot, lai tas buna Tamstos užsiganėdinimui ir besitėsiančiai laimei. Jei čia atvažiavai susirasti daugiau medžiagos savo kuriniams, tai pasakysiu, kad jos čia turėtum rasti. Linkiu Tamstai pasiekti savą tikslą, nors ir nežinau, kas jis yra.

Širdingai,
Dr. P. G. Luomons

Laiškas iš Honolulu

Fred E. Truman,
1925—H. Kalia Road
Honolulu Hawaii.
June 5, 1'34.

Arėjas Vitkauskas,
4348 So. Sacramento Ave.,
Chicago. Ill.

Gerbiamas Tamista:

Ačiu už atvirutę kurią ilgai jau kaip gavau. Meldžiu atleisti kad greičiau negalėjau atrašyti. Dabar rašydamas noriu paaiškinti kad Lietuvos kalbą man dabar yra labai sunku rašyti ir kalbėti. Nėra čionai progos Lietuviškai liežuvį vartoti, tuomet aš kas metą pamirštu daugiau. Jau prieji 15 metų kaip aš girdėjau bei kalbėjau Lietuviškai, ir tada buvau 19 metų amžio. Supraskite kad rašydamas aš turiu vis kreiptis į Lalio žodyną.

Aš lietuviškų laiškų neskaitau, tik tuos kuriuos retai tėvas atsiunčia iš Kenosha, Wisconsin. Aš ne Profesorius Universitete Hawaiios, tik čionai priežurėtojas gymnastikos namo ir visus išrengimus. Anglų kalboj mano titulas yra "Custodian of the Gymnasium."

Nežinau ką rašyti apie Hawaiios salas. Meldžiu rašyti klausimus kuriuos aš mėginsiu atsakyti. Šį metą jau bus 14 mt. kada aš atvažiavau į Hawaii, tai mažai ką apie šios šalas žinu ir suprantu. Čia yra tikra pietinė puikybė. Vanduo visur mėlynas, traukia plaukti ir mauditis. Visur upės ir vandenpuoliai, žali kalnai ir milžiniški kalnai balti su sniegu, 13,825 pėdu aukščio. Čia tikras dangus ant žemės bet gyvenimas taip pat kaip ir kitur—reikia dirbti už duonos. O mokestis menkas.

Honolulu mieste gyvena 137, 582 žmonių. Čia nėra metlaikių, nei šalčio nei karščio. Temperatura yra nuo 70.8F Sausio mėneiki 79.3F September. Lietaus coliu yra nuo .27 June mėnesio iki 5.99 coliu December. Pacifiko okeano šaltumas yra nuo 74.1F Vasario mėnesio iki 82.1 August. Taip galite matyti kad čia yra labai malonu gyventi. Tei gana statistikos.

Mano anglų ir rašto vardas yra taip: Fred E. Truman. Tuom vardu man rašykite laiškus, antrašas viršuj.

Pasilieku su **garbė**,

Vytautas Braževičius

SĖJOS BARAS

Matau: aplinkui vien dirva
ir vagos žvilga sidabrinės...
Priglaudęs krepšį prie krutinės
sėjėjas eina... Eisena
ir jo rankos tas judesys
taip aigkiai sako: iš grudų
išaugs čia laimė, ir laukų
tylėjimas jau bus čia — šnibždesys,
kuris dabar jau sako šiam sėjėjui:
"Kur žemė žvilga sidabru —
čia derlius auksu švies tikru, —
mes — darbo vaisius, tars jis vėjui...".

Arėjas Vitkauskas

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Nacių Bylų Sezonas Lietuvoje

Klaipėdos krašto priešvalstybinėms partijoms priklausiusiems ir tautai ir valstybei saugoti įstatymų nusižengusiems asmenims Lietuvos apeliaciniai rumai jau turi daug bylų. Neseniai tos serijos bylas teismas pradėjo spręsti. Šios bylos visos yra labai įdomios ir rodo kaip Neumano ir Zasso nieku nekalti suklaidinti Klaipėdos krašto gyventojai tapo priešvalstybinio veikimo aukomis. Tiesa, nevisi jie yra suklaidinti. Kai kurie sąmoningai ir žinodami gręsiančias pasekmes dirbo priešvalstybinį darbą. Vieni jų buvo atkaklus niekintojai viso, kas tik lietuviška. Net policijos valdininkai dainuodavo Vokietijos nacių dainas uniformose budami niekino lietuvių tautą ir Lietuvos valstybę. Tai darydami jie nuplėšdavo per tautines iškilmes lietuviškas vėliavas ir iškeldavo naciškas. Jie sakydavo, kad čia lietuviškų vėliavėlių neturėtų buti, o turėtų rastis tik vokiškos vėliavos. Keikdami visaip niekindami tautines Lietuvos spalvas, jas nudraskę sumindžiojo. Kai kurie net seniausiems Klaipėdos krašto šauliams grąsindavo šaukdami, kad girdi, jųs šauliai esate žemės išdavikai, bet po pusmečio jųs visi stovėsite prie sienos. Suprantama, kad toki Klaipėdos priešvalstybiniai gaivalai taip sakydami manė, ir tikėjosi, kad netrukus Klaipėdon įsibraus Hitlerio gaujos ir šį kraštą atplėš nuo Lietuvos, o tikruosius Klaipėdos krašto lietuvius išžudys taip, kaip birželio 30 dieną per buvusį Vokietijoje terorą.

Lietuvos teismas pirmosiose priešvalstybinio veikimo bylose nei vieno kaltinamųjų neišteisino ir visiems paskyrė atitinkamas bausmes. Dabar Lietuvoje visi susidomėję laukia, kad prasidės Neumano, Zasso ir jų sėbrų didžioji priešvalstybinio veikimo byla. Tikimąs, kad ji galės buti paskirta spręsti apie spalių mėnesį. Dabar visiems tos bylos kaltinamiesiems jau surašomas katinamąsis aktas. Šią bylą spręs Lietuvos kariuomenės teismas. — **Tsb.**

Kaip Eina Pavardžių Atlietuvinimo Darbas

Įvairiose svetimųjų valdžiose buvusi lietuvių tauta nustojo dalies savo gerų vaikų, kurie susižavėję svetimu pyragu, pamynė savo tėvų kalbą, savo papročius ir nuėjo svetimiesiems dievams tarnauti. Kai kurie likusieji, o tokių buvo nemažai, taip pat norėdami įtikti Lietuvos bajorams ir dvarininkams, bei padaryti karjerą, savo tarnyboje, tyčiomis lietuviškas pavardes sudarkė, joms prikerkdami rusiškas, lenkiškas, gudiškas ir dar kitatautiškas galunes. Iš gražių lietuviškų pavardžių pasidarė ausei ir klausai neskanųs venigretas. Kitataučiams Lietuvoje atsilankantiems taip pat darosi nekoks įspudys, kad Lietuvoje gyvena daug žmonių su ne lietuviškomis pavardėmis. Ne vienas jų gal but ir padarę išvadą, kad Lietuvoje gyvena net labai daug svetimtaučių, tuo tarpu kai Lietuvoje svetimtaučių yra labai nedidelis procentas.

Visą tai matydami, kai kurie Lietuvos kalbininkai ir veikėjai prieš dvejus metus buvo sušaukę tuo reikalu specialų susirinkimą. Pavardžių atlietuvinimo darbui tęsti susirinkime buvo išrinkta tam tikra komisija. Ši komisija susitarusi su Lietuvos vidaus reikalų ministerija, savo darbą per dvejus metus intensyviai varė ir dar toliau tebevaro. Komisija jau turi surinkusi keliasdešimts lietuviškų pavardžių. Tačiau nevisose tarmėse jos vienodai skamba. Pasitaiko, kad tą pačią pavardę suvalkiečiai taria vienaip, o žemaičiai, ar rytų aukštaičiai visiškai kitaip. Kadangi Lietuvos rašomoji kalba yra paimta Suvalkiečių tarme, tai norima, kad ir pavardės daugumoje butų suvalkietiškai kirčiuojamos. Šią vasarą pavardžių tarimui vietose patikrintį, paminėtoji komisija ir vidaus reikalų ministerija išsiuntė kelioliką jaunų kalbininkų į kaimus. Jie ten vietose susipažins su pavardžių ištarimu ir jas užrašys. Žinoma, pavardžių atlietuvinimo darbas yra labai sunkus ir sudėtingas. Norintiems jas pakeisti teks atlikt daug formalumų Kai kas net abejoja, kad žmonės savo pavardes pakeitę galės net nusiplauti savo nevisiškai gražius praeities darbelius. Suprantama, kad tie darbeliai bus ne taip jau lengva nuplauti, tačiau nevienas toks atsitikimas pasitaikys. Lietuvos visuomenė pavardžių atlietuvinimo darbui bent dabar pritaria. Kaimų gyventojai noriai padeda pavardes studijuojantiems kalbininkams. Gi valsčių viršaičiai ir kaimų seniunai pavardžių atlietuvinimo darbui teikia paramą. — **Tsb.**

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišeninį žodynėli, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

Kaip Gyvena Lietuvos Raupsuotieji

Nors medicinos mokslas jau atspėja beveik visas žymiausias žmogaus ligas, tačiau ligi šiol raupsų gydymo kaip ir nepalietė. Jau Šventasis raštas daug kalba apie raupsuotuosius. Tada raupsais sergantieji buvo vejami į neapgyventus plotus, ir jiems grąsinimais mirtimi buvo uždrausta artintis netik prie sveikųjų, bet ir apskritai prie ap gyventų vietų.

Raupsuotojų likimas šiandien mums primena žiauriąją senovę. Susirgusieji šita liga taip pat yra išskiriami iš sveikųjų tarpo. Jie priverstinai išsiunčiami į tam tikras raupsuotojų kolonijas, kuriose ir baigia savo beviltišką gyvenimą.

Lietuvoje raupsuotieji yra patalpinami tam tikroje Klaipėdoje esančioje raupsuotojų ligoninėje, pastatytoje pereito šimtmečio pabaigoje. Ankščiau ši ligoninė buvo vienintėlė visoje Rytų Europoje, kol, palyginti, neseniai Rygoje buvo pastatyta kita panaši ligoninė. Nuo tada Klaipėdiškės vardas ir garsas kiek sumenkėjo.

Muriniai raudoni namai aptverti juoda tvora, pro kurią stiepiasi žaliuojantieji medžiai yra gerai žinomi visiems klaipėdiečiams, ypač tiems, kurie mėgsta nueiti į miškelį. Visi numano, kad čia yra gyvi palaidoti žmonės, susirgę baisiausia liga, kokia tik medicinai yra žinoma. Raupsuotojų ligoninė — prieglauda, o teisingiau kalėjimas, kur žmonės kali visą amžių be nusikaltimo, tačiau, kaip didžiausi nusikaltėliai. Todel ši prieglauda ir sveikam žmogui praeiviui yra baisi vieta ir žmonės jos iš tolo vengia. Mat, įsigalėjusi nuomonė tvirtina, kad raupsai yra labai lengvai užkrečiama liga. Užtat sveikam žmogui patekti raupsuotojų ligoninėn yra labai sunku dar ir todel, kad patys ligoniai jaudinasi ir neapkenčia, kai į juos žiuri.

O ligoninės kieme gražu ir malonu: visas apsodintas medžiais, gėlėmis, žvyruoti takeliai. Bet ligoniai tiek atpratę, tiek atsiskyrę nuo gyvųjų, kad stačiai slapstosi ir sunkiai pergyvena sveikuosius pamatę. Tačiau visa ligoninės aplinkuma taip įrengta, kad raupsuotieji jaustųsi kuo ramiausiai. Jiems aukšta tvora net nesudaro įspudžio, kad ji juos saugoja nuo pabėgimo.

Raupsais susirgimas labai retas atsitikimas. Todel ir ligonių čia niekad nėra buvę perdaug. Prieglaudos prižiurėtoja, kuri jau 26 metus čia šventai dirba pasakoja, kad per tą laiką niekados nėra buvę daugiau, kaip 30 ligonių.

Šiuo metu priegludoje, arba ligoninėje tėra tik 10 ligonių; 2 klaipėdiečiai, 2 iš didžiosios Lietuvos ir 6 iš Vokietijos. Naujausias ligonis, kuris į ligoninę buvo pereitais metais atgabentas iš Kretingos apskrities. Visi ligoniai senyvo amžiaus, kurių vieta butų jeigu ne šioje ligoninėje, tai kur nors kitoje prieglaudoje. Todel ir įspudys nėra toks baisus, nes čia nėra jaunuomenės, tos pilnos energijos ir kupinos gyvenimo medžiagos. Tačiau yra ligonių, kurie čia atgabenti pačiais jų žydėjimo metais, pačioje jaunystėje ir jie čia išbuvo keliasdešimts metų: čia užaugo, čia paseno, čia žinoma ir mirs. Vadinasi, ligoninė pratęsia jų beviltišką gyvenimą, bet kažin, ar jie dėkingi? — **Tsb.**

Baltijos Valstybių Sauskelių Konferencija Kaune

Jau treti metai, kai Pabaltės valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija derina savo sauskelių bendrus reikalus. Tam tikslui jos šaukia šių valstybių sauskelių tarnybos atstovų konferenciją. Pernai ir užpernai tokios konferencijos buvo Taline ir Rygoje. Šiemet rugpiučio 22 dieną iš eilės trečioji konferencija prasidėjo Kaune. Iš Latvijos jon atvyko 11 atstovų, o iš Estijos 12. Taip pat konferencijoje dalyvauja apie 10 Lietuvos atstovų.

Atvykusieji Latvijos ir Estijos atstovai Lietuvoje buvo labai iškilmingai sutikti ir priimti. Jie apžiurėjo visą eilę Lietuvos plentų, kelių, vieškelių ir tiltų.

Konferenciją atidarė Lietuvos susisiekimo ministeris inž. Stanišauskas, kuris priminė, kad asmeniškas trijų Pabaltės kraštų įvairių kulturos sričių darbuotojų susipažinimas, turi padėti vieni kitus geriau suprasti ir turi pagreitinti glaudesnių politinių ryšių užuomazgą. Šia proga ministeris priminė glaudesnių politinių santykių ir šioje konferencijoje atstovaujamų valstybių sąjungą. Šiais laikais toki glaudųs ryšiai ypač yra reikalingi trijų valstybių sunkiomis aukomis iškovotai nepriklausomybei išlaikyti ir savo tautinei kulturai išplėtoti.

Konferencijai pirmininkauja Lietuvos plentų ir vandens kelių direktorius inž. Gabrys. Konferencija svarsto kelių, tiltų ir auto-transporto klausimus. Šiems klausimams aptarti konferencija išrinko atskiras komisijas. Konferencijos dalyviai lankėsi karo muziejuje, apžiurėjo Vytauto Didžiojo muziejų, ir Petrašiunų bituko plytų fabriką. Konferencijoje dalyvauja ir Klaipėdos kelių atstovai. Manoma, kad ši konferencija užtruks keletą dienų ir baigsis rugpiučio pabaigoj. Tuo tarpu dar nežinoma jos nutarimai. Apie juos pranešime vėliau. — **Tsb.**

Impilties Piliakalnio Paslaptis

Lietuvos archeologai dar pernai metais pradėjo kasinėti Kretingos apskrityje esantį Impilties piliakalnį. Jame tiek pernai, tiek šiemet buvo rasta labai įdomių ir mokslui naudingų dalykų. Du skeriniai piuviai padaryti dar šiais metais per supantį vidaus pilies plotą pylimą toje vietoje, kuris yra žemesnis, Piliakalnis tyrimo atžvilgiu buvo suskirstytas į 4 perijodus.

Pirmąjį aba seniausiąjį pylimą tenka skirti II — IV amžiui po Kristaus. Išilgai šio pylimo lig pamatas paklotas kelių eilių rąstų grindinys. Greta su medžių grindiniu sudėtas 4 metrų platumo ir 2 metrų aukštumo stambių akmenų krovinys. Šitas medžio grindinys ir akmenų krovinys sudaro pirmojo pylimo pamatą ir griaučius; to pylimo šlaitas iš priešo pusės buvo išgrįstas taip pat stambiais akmenimis, kurie lyg šarvai saugojo pylimą, neleisdami priešui po juo pasikasti ir jį nuversti.

Tautų kraustymosi laikais pirmasis pylimas buvo paaukštintas ir taip pat rupestingai sustiprintas akmeniniu grindiniu. Įdomu, kad ir kituose dviejuose laikotarpiuose akmuo buvo gausiai naudojamas pylimui sustiprinti, o prieš kryžiuočių ordino laikus, akmeninimis buvo stiprinami ir vidiniai pylimų šlaitai.

Ant visų laikotarpių pylimų viršunių užtikta medinių pastatų, tur but tvorų, liekanų ir daug įkaltų ar įkastų stulpų, kurie tas tvoras turėjo atlaikyti. Tų pastatų daugumas jau yra sudegę ir pasiliko tik degėsių griuvėsiai, bei sluoksniai. Deja, sudegę medžo likučiai tiek suirę, kad pagal jų išvaizdą sunku įspėti tų tvorų ar sienų išvaizdą, bei sudėti. Vietomis, kur spėjama buvus tvora, užtikta virbų ir šakų taip supintų, kai tai daroma ir šiandien.

Pietų vakarinėje pilies dalyje, kuri jungiasi su aukštesniąja ir žemesniąja pylimo dalimis ir kur šiandien dar netik matomas, bet ir naudojamas kelias į vidaus pilies plotą, taip buvo atkastos ir ištirtos 4 vartovietės.

Beabėjo, įdomiausia iš jų yra pati seniausioji. Kelias iš pilies ėjo per pylimą tunelio pavidalo. Tunelis buvo 3 metrų aukštumo, tiek pat platumo ir 8 metrų ilgumo. Jo šonai buvo padaryti iš 2 ąžuolinių stulpų eilių, glaudžiai vienas prie kito sustatytų ir į žemę įkastų. Abiejų eilių poliai iš viršaus tarp savęs buvo sujungti, išilgai perdėtais ant jų ąžuoliniais rąstais. Tunelio lubas sudarė skersai ant jo išilginių rąstų greta vienas kito padėt taip pat ąžuoliniai rąstai. Tuneliui sustiprinti buvo suvartota daug stambių akmenų, sukrautų atramos pavidalo iš abiejų išorinių tunelio šonų, ties vertikaliai įkaltais poliais ir pagal išilginius rąstus viršuje polių. Šis tunelis vidaus pilies plotą jungė su pylimu ir tuo keliu, kuris toliau ėjo pilies šlaitu. Pernai ir šiemet Impilties piliakalnyje buvo rasta įdomių įvairių laikotarpių vilyčių, ieties galų, žalvarinių daiktų ir šiek tiek keramikos. Kaip matome, Impilties piliakalnis ir jo tvirtovė buvo pastatyta antrame šimtmetyje po Kristaus gimimo. Impilties apylinkių gyventojai, kaip irgi matyt iš kasinėjimo darbų, dalyvavo sukilime prieš kryžiuočius.

Visiems Impilties piliakalnio kasinėjimo darbams vadovavo žymus Lietuvos archeologas ir karo muziejaus viršininkas gen. Vladas Nagevičius. Tyrimo darbus aplankė Lietuvos Prezidentas Smetona, daug žymių mokslininkų ir didelės ekskursijos. Tyrimo darbuose dalyvavo ir žymiausias latvių archeologas prof Balodis. Ateinančiais metais manoma suorganizuoti platesnius Lietuvos piliakalnių tyrinėjimus Tai ruošiasi Lietuvos universitetas. — **Tsb.**

Vargas Pademarklinio Gyventojams

Demarkacijos liniją, teisingai daugelio vadinama Lietuvos kuno kruvinu piuviu, daug vargo ir sunkių kančių atneša jos artimiesiems gyventojams. Anais sąmyšio metais ji išvesta. Ir išvesta labai neteisingai, nežiurint, kad jau teisės žvilgsniu ji netur jokio pagrindo. Demarkacijos linija labai vingiuotai eidama dalina daugelio ukininkų žemes. Beveik visų padermaklinio gyventojų žemės yra perskirstos; vięna dalis yra laisvoje Lietuvoje, gi antroji—okupuotoje.

Savo laukams apdirbti vasaros metu iš okupuotosios Lietuvos čion ateina tenykščiai lietuviai, o iš čia okupuotojon. Šiems lauko darbams pademarklinijo gyventojai turi gauti iš lenkų valdžios tam tikrus leidimus. Vieniems toki leidimai išduodami lengviau, kitiems sunkiau, o tretiems visiškai neduodami. Šie pastarieji skaitomi lenkų valdžiai nepatikimi. Mat, jie yra susipratę okupuotosios Lietuvos lietuviai, dažnai tenykščių lietuviškų organizacijų nariai. Tokiems lietuviams vargas yra su savo ukio darbais, nes del lenkų valdžios užsispyrimo dalis jų sodybų lieka neapdirbta. Tokia lenkų valdžios politika tik didina Vilniaus krašto gyventojų skurdą.

Neretas atsitikimas, kad lenkai provakaciniais tikslais duoda leidimus susipratusiems lietuviams atvykti laisvojon Lietuvon vasaros žemės ukio darbams. Grįžusieji po šių sunkių darbų jie suimami, o dažnai net ištremiami toli nuo savo gimtinės. Šiomis dienomis buvo toks pavyzdys Vaišniunų kaime. Du to kaimo gyventojai lietuviai ukininkai Anupras ir Vladas Rukšėnai gavo iš Švenčionių lenkų valdžios įsakymą išsikraustyti iš savo gyvenamosios vietos trejiems metams į kitą kurią vietą, nearčiau 30 kilometrų nuo administracijos linijos. Kodel abiems įsakoma palikti savo žemę ir išvykti kitur, motyvų nenurodoma. Abu ankščiau minėti yra susipratę lietuviai, Šv. Kazimiero draugijos nariai, o Antanas Rukšėnas yra ir "Ryto" švietimo draugijos Palušės skyriaus vice—pirmininkas.

Lenkų valdžia pademarklinyje stengiasi įsigyti kuo daugiausia savo šnipų. Jie įvairiausiais budais prikalbinėja, skurdo prislėgtus paperka ir kitokiais nešvariais keliais renka sau "ciuciukus". kaip pademarklinio lietuviai juos vadina. Kartais vėl pademarklinio gyventojai, ypač susipratę lietuviai, laiku negaudami leidimų sienai pereiti turi supudyti savo javus, šieną, dobilus ir t.t. Tas jiems sudaro labai daug nuostolių ir tik didina jų jau ir taip usnkų vargą. Iš to viso matyti, kad lenkų valdžia tyčiomis trukdo ramų pademarklinio lietuvių gyvenimą, susipratusius lietuvius įvairiausiais budais išprovokuoja ir ištremia iš savo gimtinių, didina ten siaučiantį skurdą. Kažin, ar toli nueis tokia sukta lenkų valdžios politika su okupuotosios Lietuvos lietuviais?.. —**Tsb.**

Atvirutės!

Pasiskubinkit Jas Isigyt

Airiogalos	Lazdijų	Salakų
Alytaus	Lelių	Salantų
Aukštadvario	Leliunų	Sidabravo
Betygalos	Leipalingio	Sintautų
Biržų	Liškevos	Skaudvilės
Čekiškės	Mažeikių	Skuodo
Daugų	Mažionių	Stulgių
Ežerėnų	Meškučių	Šilavos
Garliavos	Miraslavo	Švėkšnos
Grinkiškio	Mosiedies	Taujėnų
Griškabudžio	Marijampolės	Tytavėnų
Joniškėlio	Naumiesčio Š. A.	Tauragės
Joniškio	Naumiesčio T. A.	Telšių
Jezno	Nemakščių	Utėnos
Josvainio	Onuškio	Udrijos
Kaltinėnų	Panevėžio	Ukmergės
Kalvarijos	Papilės	Veisiejų
Kartenų	Pakražantės	Viduklės
Kazliškio	Pakruojo	Višakio Rudos
Kazlų Rudos	Paliunės	Vabalninko
Kelmės	Pilviškių	Vadoklių
Krekinavos	Plungės	Varnių
Kretingos	Pumpėnų	Veliuonos
Kuršėnų	Ramygalos	Vešvenų
Kvėdarnos	Raseinų	Viekšnių
Kupiškio	Raudenų	Vilkaviškio
Kamajų	Smilgių	Vilkijos
Kauno	Šakių	Vilniaus
Kėdainių	Stakliškio	Vosiliškio
Klaipėdos	Šeduvos	žaslių
Kražių	Šiaulėnų	Žagarės
Krosnos	Šiaulių	Žeimių
Kupiškio	Šilalės	
Kurtavėnų	Seirijų	
Laukuvos	Seredžiaus	
	Simno	

Norintieji įsigyt kaikuriuos iš viršuje sužymėtų Lietuvos vietų ir miestų vaizdus atvirutėmis, galit juos gaut Amerikos Lietuvio Knygyne sekančiu patvarkymu: Kas prisiųs 25¢, tas gaus 3 vaizdus; kas prisiųs 50¢, tas gaus 7 vaizdus; kas prisiųs $1.00 tas gaus 14 vaizdų. atvirutėmis. Viena atvirutė 10 centų.

Kreipkitės sekančiu adresu:

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

Įvairios Žinios

— Klaipėdos kraštui susijungus su didžiąja Lietuva, Klaipėdos mieste buvo pašalinti du vokiečių paminklai, kaizerio Viliaus ir Borusijos. Pašalintų paminklų papėdės teberioksojo ligi šių laikų labai gadindamos miesto vaizdą. Ir tik šiais metais miesto burmistro įsakymu papėdės buvo nugriautos. Po nugriautuoju kaizerio Viliaus paminklu tarp kita ko buvo rastas labai charakteringas dokumentas, butent, dalyvavusių prie kertinio akmens pašventinimo asmenų parašai. Jų tarpe yra ir tuometinio vokiečių laikraščio "Memeler Dampfboot" redaktoriaus dr. Rulff parašas. Jis buvo žydų rabinas ir vokišką laikraštį redagavo nuo 1872 ligi 1898 metų. O šiandien jo redaguotasis laikraštis yra vokietininkų organas griežtai nusistatęs prieš žydus. Mainos rubai margo svieto.

— Prusų Lietuvoje, Tilžėje ir kitose vietose dabar nėra nei vienos bažnyčios, kurioje butų laikomos lietuviškos pamaldos. Pasilikę be lietuviškų pamaldų, prusų lietuviai evangelikai šventadieniais klausosi transliuojamų per radio iš Kauno katalikiškų pamaldų. Prusų lietuviai, kurie myli savo kalbą ir nori pasiklausyti Dievo žodžio lietuvių kalba, nevenga klausyti ir katalikiškų pamaldų. Nors jos ir katalikiškos, bet užtat lietuviškos. Daugelis Prusų lietuvių ukininkų jau apsiprato su kauniškių tarme ir klausosi, netik pamaldų, bet taip pat visokių pranešimų, paskaitų, koncertų ir t.t. Prusų lietuviai nežiurėdami, kad vokiečiai persekioja, yra pasiryžę organizuoti privatiškas pamaldas miestuose ir kaimuose, dievobaimingų lietuvininkų namuose.

— Vienas didžiausių Londono laikraščių Daily Herald įdėjo neseniai pranešimą, kuriame sako, ka 142 naciai Klaipėdoje ateinantį mėnesį bus karo teismo teisiami. Laikraštis nuo savęs pridėjo, kad prieš apkaltinant minėtus nacius, kruopštus vyriausybės įsakymu tardymas buvo vedamas išaiškinti 2 nacių organizacijų veikimą Klaipėdoje. Laikraštis pabrėžia, kad nacių ginkluoto pučo planas Klaipėdoje kaip ir Austrijoje, buvo susektas tik valdžios organų greitų žygių dėka.

— Prusų Lietuvos gyventojams pagal Lietuvos sieną įsakyta, kad jie dirbdami laukus pasienyje arba šiaip susitikę su Lietuvos valdiniais nieko nesikalbėtų. Ypač į pasveikinimą jie turėtų tik sušukti "Heil Hitler", ir daugiau nė žodžio. Kas bus pastebėtas besikalbąs su Lietuvos valdiniais, tas bus baudžiamas. Šis naujas suvaržymas Prusų Lietuvos pasienio gyventojams sukėlė pasipiktinimo.

— Lietuvoje žurnalistų sąjungos pakviestas vieną nėnesį viešėjo žymus latvių žurnalistas ir poetas A. Keninš su žmona, kuri taip pat yra žymi latvių žurnalistė. Keninš ankščiau yra buvęs Latvijos švietimo ministeriu. Lietuvos žurnalistų svečias yra labai sužavėtas Lietuva. Jis net parašė Lietuvos garbei skirtą eilėraštį, kuriame labai idealizuoja Lietuvą. Keninš lankėsi žymiausiose Lietuvos vietose, gerai susipažino su Klaipėdos kraštu ir jo gyvenimu. Šiomis dienomis svečias iš Lietuvos jau išvažiavo. Latvių spaudoje jis žada paskelbti daug gražių straipsnių apie Lietuvą ir jos gyvenimą.

— Rugpiučio 29 dieną Rygoje buvo trijų Pabaltijo valstybių, Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų konferencija, kuri yra tąsa Kaune buvusios liepos mėnesį konferencijos. Šioje konferencijoje Lietuvai atstovavo užsienių reikalų ministerijos direktorius Juozas Urbšys. Kol kas dar nežinomi konferencijos rezultatai, apie kuriuos bus pranešta vėliau. Taip pat Rygon išvyko naujas Lietuvos pasiuntinys Latvijai buvęs Lietuvos susisiekimo ministeris inž. Vytautas Vileišis. — Tsb.

— Italijos karo atstovas Lietuvai maj. Teucci pagerbė musų transatlantinius didvyrius Darių ir Girėną ir ant jų karstų padėjo gedulo vainiką Taip pat Darių ir Girėną pagerbė neseniai Lietuvoje lankėsis latvių civilinės aviacijos atstovas Lakunas Pulinš.

II Karių-Jureivių Seimas!

Vytauto Didž. 1930 m. vas. 16 d. Pirmasis Karių Seimas New Yorke sukurė Amerikos Lietuvių Legioną, sudarė Vyr. Štabą, suorganizavo pirmąjį p o s t ą Didž. New York'e. Šiuo metu jau veikia keturi postai.

Daugiau kaip 4 kurybos metai praėjo, ir Vyr. štabas jau pasiruošęs su darbų apyskaita antrąjam seimui. Dabar jau Legionas ganėtinai stiprus našiam darbui. Belieka galutinai nustatyti organizacijos vardą, priimti įstatus ir dar smarkiau veikti.

Amerikos Lietuvių Legionas jungia dviejų tarnybų vyrus — lietuvius: Amerikos eks-karius ir jureivius, ir Lietuvos savanorius ir eks-karius. Legionierių šimtinė per pastaruosius keturis metus ne vieną spragą užpildė, kur civilė visuomenė nesugebėjo ar nenorėjo veikti, k.a. užmegzti ir stiprinami glaudųs ryšiai su ukrainių kariškomis organizacijomis, dalyvauta ukrainų demonstracijose ir ukrainai dalyvavo musų spalių 9 d. iškilmėse, du legionieriai — Darius ir Girėnas — pelnijo nemirštamą garbę savo transatlantiniu skridimu ir legendariška mirtimi senovės lietuvių žemėje ir po jų mirimo Kauno vardas Amerikos įstaigų jau lietuviškai rašomas, daug pagelbėta sustiprinti Vilniaus akciją Amerikoje, gelbėta Prusų ir Rytų Lietuvos persekiojamiems lietuviams.

Betgi šimtinės rinktinės nepakanka: juk gi Amerikoje esama apie 40,000 lietuvių karo vyrų. Juos kruvon sutelkus tegalėsime pasigirti turį rimtą drausmingą pajėgą, kuri galės lietuviams pagelbėti. Priklausymas į "American Legion" ir "V.F.W." nepatikrina t a u t o s reikalams ir skriaudžiamiems lietuviams veteranams užtarimą: tik savoji stipri organizacija tegali patenkinamai veteranų-lietuvių reikalus ginti.

Lietuvos padangėje irgi neramu. Nugalėtasis hunas vėl kelia savo šlykščią galvą ir plėšriai skiečia sparnus Lietuvos link, gi klastingas lenkas tebelaiko pagrobęs Tautos širdį — Vilnių. Lietuviai karo vyrai privalo stipriai organizuotis ir budėti, kad reikalui esant butų prisiruošę bet kokiam eventualumui staigiai iškilus.

Todėl, šių metų lapkričio mėn. 18-tą dieną Dariaus-Girėno Posto bute, 262-A Humboldt St., Brooklyn, N. Y. šaukiamas Antrasis Karių ir Jureivių Seimas. Visi lietuviai Amerikos kariuomenės ar laivyno veteranai (tarnavę bet kuriuo metu ligi 1918 m. lapkričio 11 d.) ir Lietuvos bei Klaipėdos sukilimo kariai (tarnavę bet kuriuo metu prieš 1923 m. vasario 16 d.) gali Seime dalyvauti lygiomis teisėmis su Postų atstovais.

Visi lietuviai karo vyrai, maną dalyvauti Seime, kviečiami susiregistruoti išanksto, neatidėliojant, pas Legiono adjutantą p. K. R. Jurgėlą, 1453 Prospect Pl., Brooklyn, N. Y.

Štabas pagelbės patarimais organizuojant naujuosius Postus kolonijose, ir interesuotieji kviečiami susirašinėti.

Seimo eiga bus paskelbta vėliau.

Am. Liet. Legiono Vyr. Štabas

Amerikiečių Kanklės Vytauto Didžiojo Muziejuje Kaune

Žemiau talpinamas Lietuvos Švietimo Ministerio, profesoriaus J. Tonkuno, padėkos laiškas p. Matui Sadauskui, iš Mattawan, New Jersey:

"Vytauto Didžiojo Muziejaus
Rumui, Kaunas.
Gerbiamas Tamsta:—

Vytauto Didžiojo Komitetas Tamstos siųstas kankles gavo ir už jas nuoširdžiai dėkoja.

Komitetui malonu, kad Tamsta tolimam užjury gyvendamas nepamiršote savo Tėvynės ir tas kankles, kaipo ženklą meilės Tėvynei, Komitetas deda Vytauto Didžiojo Muziejun. Te primins jos ainiams, kaip lietuviai — išeiviai mylėjo savo Tėvynę.

Prof. J. Tonkunas,
Švietimo Ministeris
Komiteto Pirmininkas".

Iš to laiško matosi, kaip Vytauto Didžiojo Komitetas, kuris yra Muziejaus statytojas, brangina Amerikos lietuvio dovaną. Tai ne pirma ir ne paskutinė amerikiečių dovana Vytauto Muziejui. Nežymus amerikiečių skaitlius yra pasiuntęs pinigines dovanas Vytauto Didžiojo Muziejaus statybai. Geistina, kad tokios dovanos šiam didžiuliui Lietuvos kulturos židiniui plauktų ir toliau. Bet štai, paprasto Lietuvos kaimiečio sunus, p. Matas Sadauskas, duoda kitą gražų ir sektiną pavyzdį: jis padaro kankles ir jas dovanoja Lietuvos Muziejui.

Kiek pirmiau, kitas Lietuvos emigrantas, dailininkas Pranas Bagdonas iš West Orange, N. J., padovanojo tam pačiam Vytauto Didžiojo Muziejui labai brangų ir senovišką paveikslą, kurį jis buvo iš Lietuvos atsivežęs Amerikon.

Pas Amerikos lietuvius yra daug brangių, muziejui tinkamų dalykų, kurie čia bereikalo nyksta, kada jų vieta yra Vytauto Muziejuje. Amerikos lietuviai prie progos galėtų parinkti ir kitokios medžiagos iš Amerikos gamtos ir praeities ir padovanoti Kauno muziejui.

Tokiu budu Vytauto Muziejuj Kaune susidarytų nemažas Amerikos lietuvių dovanų rinkinys: Vytauto Muziejaus tokioms dovanoms paskirtų atskirą salę, kuri darytų garbės Lietuvos išeiviams.

Po Prano Bagdono, Mato Sadausko, kas bus sekantis?

Lietuvos Žmogus

1934 m. Rugs. 13 d. N. Y. C.

Kaip Simanas Stanevičius Kalbėjo su Adomu Mickevičium

Simanas Stanevičius buvo garsus Žemaičių rašytojas. Jo pasakėčios "Arklys ir lokys", "Aitvarai" ir kiti kuriniai dar ir dabar tebėra laikomi lietuvių dailosios literaturos perlais.

Simanas Stanevičius gimė Žemaitijoje, vidurinius mokslus ėjo Kražių gimnazijoje. Ją baigęs 1821 metais įstojo į Vilniaus universitetą. Drauge su juo universitete mokėsi jau nemažas burys Žemaičių bajorų jaunuomenės. Tuomet kad ir lenkai profesoriai paragindavo studentus tirti Lietuvos istoriją, papasakodavo apie garsią Lietuvos praeitį. Tad nenuostabu, kad daugelis tų jaunuolių buvo užsidegę karšta tėvynės meile.

Tuo pačiu laiku jau labai garsėjo žinomas lenkų kalba rašąs poetas Adomas Mickevičius. Stanevičius panoro su juo susitikti ir pasikalbėti apie Lietuvos praeitį ir, dieninę sunkią buklę. Po ilgų pastangų abu poetai susitiko.

— Ar tamsta lietuvis, — klausė Adomas Mickevičius Stanevičiaus.

— Taip.

— Ir poetas?

— Rašinėju...

— Ne jau lietuvių kalba galima poeziją rašyti?

— Puikiausiai.

Sanevičius perskaitė odę "Žemaičių šlovė". Mickevičius susijaudino.

— Puikiai, prieteliau, skamba, Aš taip pat esu lietuvis, bet savos kalbos esu gerokai primiršęs. "Sveiks, Mindauge, karaliunai". Gražu. Mėginsiu ir aš lietuviškai rašyti

Adomas Mickevičius savo žodžių netesėjo, nes jam gyvenimas nebuvo palankus. Tačiau jis jautėsi lietuvis.

Stanevičius užsitarnavo musų tautos pagarbą. Jis surinko gražių lietuviškų dainų, rašė gramatiką ir išleido pasakas. **Tsb.**

Atsiplaunu Menu

"Vita brevės, longa ars"
(Gyvenimas trumpas —
menas amžinas)

Karštą liepos dieną nusimaudęs jauties atgimęs.

Pilką gyvenimo dieną apiplovęs menu jauties bendravęs su laime.

Važiuojant į Meno Institutą skaitau gatvės elektriniame vežime skelbimą:

"Toks ir toks muilas turi 99 su viršum nuošimčių grynumo".

Bet apsiplaudamas menu turi 100 nuošimčių grynumo. Be to, apsiplaudamas menu, lieki švarus ir pats, ir menas 100 nuošimčių grynas ir švarus lieka. Tuo menas nuo pilkų gyvenimo dienų ir skiriasi. Muilas, kad ir didžiausią grynumo nuošimtį turėdamas, po pavartojimo pasidaro nešvarus.

Gyvenimo tragedija yra tame, kad jo brangiausi daiktai yra pigųs... Puošnus automobilius yra dvasinio pigumo uždanga, gražųs rakandai nusako, kur gyvena pigios sielos. Meno dalykai neturi kainos. Kad ir milijonai kartais mokami už meniškas retybes, bet mane vilioja kaip tik jų "pigi", paprasta, išvaizda. Genialųs dalykai visuomet yra paprasti.

Meno šventovėje, tarpe piešinių, skulpturų, senoviškų dalykų randi dažytas lupas tik Egipto mumijų padirbtose kaukėse, o gatvėje nuvargsti, nudulki, nuo įkyraus gamtos grožio darkymo. Įeidamas meno šventovėn jauties kaip ir tikra žodžio prasme nudulkėjęs tuo pigiu gamtos grožio darkymu. Išeidamas, jauties kaip ir gaivinančiai nusiplovęs, ir po to, rodos, ta biaurybė nebekimba. Gyvenimo pilkume, nenaturaliame papuošalų vaipynėse ir kainų ir išskaičiavimų rodyme, sumenkėjai, pasidarai dulke,—išeidamas iš meno dalykų buveinės vėl esi gyva gatos dalimi, su gryna širdžia ir vaiskiu akiračiu.

Ta mergytė prieš veidrodį tik su mažu nuometėliu, graži, maloniai naivi, paprastai graži, su sveikomis gražiomis akimis, ilga kasele, gaivina, vėl patekus gatvėn, širdį. Gatvėje, žmonėse to malonaus nayvumo, paprasto grožio, sveikai gražių akių (be "pritaisymų"), kaselių, nėra — yra kaip ir tie "skeletai", (kaip viename braižinyje ten, viduje).

Gatvėje yra tuščiagalviai filmų didvyriai — ten stovi neužmirštama "Levo Tolstojaus ant arklio" stovylėlė.

Gatvėje daug pigių leidinių su margais viršeliais, — ten Egipto skyriuje rašytojo skulpturėlė — bronza, vaizduojanti su papirosu rankoje pasilenkusį egiptietį prieš trisdešimts penkis šimtus metų... Šituos leidinius perskaičius, vėjavaikė tuojau pamirš — anas pasilenkęs rašytojas, išlikęs po tiek šimtų metų, kalba amžių kalba...

Kaip karštą liepos dieną jauties atgimusiu po išsimaudymo, taip iš meno šventovės iėjęs esi gyvu žmogumi, drąsiai žengiančiu per pigias gyvenimo brangybes, su mintimis aukštumose ir širdimi amžių platybėse.

Arėjas Vitkauskas

Detroit, Mich., 1934 VII. 11 d., Meno Institutą aplankius.

LIETUVIAI!
SKAITYKITE ir PLATINKITE
AMERIKOS LIETUVĮ

EILĖS APIE DETROITĄ

"Kaip danguj, taip ir ant žemės", —
ir užvalgęs rytą "hemės',
aš Detroitą aprašau,
paskaityti jus prašau!
Partijos... Kam jas minėti,
jei sunku susikalbėti
tų pačių žmonių buriuose,
pykstas, baras, išsijuosę...
O tuo tarpu lenkai veikia:
radio programą teikia,
(ir lietuviai ją turėję, —
susibarę ir padėję...);
ir knygyne lenkų knygų
su lietuviškom nelygu,
lenkai savo knygas ima,
o lietuviai... Bet veikimą
mes nelieskime spaudoje,
kad nebutų ko kaktoje...
norint čia ką paminėti,
apie Fordą pakalbėti,
galima, kurio dirbtuvėj
dirba nuo senai lietuviai,
bet kas liečia viešus daiktus,
tai tebus šis raštas baigtas!..."

Arėjas Vitkauskas

NRA
Lainer's
VYRŲ KOSTIUMAI
PLOŠČIAI
VIRŠUTINIAI ŽIPONAI
Centro Ofisas 73 Green g-vės
Dirbtuvė Plymouth g-vės
KAILINIŲ DRABUŽIŲ SANDELIS
Užlaiko Pigiausiomis Kainomis
Kiekvienas Drabužis Apdraustas
■ IŠVALYTI
■ SUPROSYTI
■ ATNAUJINTI
Dabar
70¢
Del Greito Patarnavimo Pašaukit
5-5281
Už tą patį Aukštos Rušies Valymo Patarnavimą, kurį reikalautumet iš musų.

LINKSMA DIENA

Lyg prikalbėdamas,
kažin ką ilgai ilgai
šnibžda žemei vėjas.
žemė juokiasi
ir mosuoja senų žolių stagarais.
Kokia puikia diena!
Gatvės šiandien apauga toluma.
Gatvės šiandie užmiršo apie visą.
Linksmai rėkaudamos
jos lipa ant akiračio,
ir matosi:
kaip jos labai nenori grįžt iš ten.
Kokia puiki diena!
Eidami per aikštę,
visi žiuri bent kiek į aukštį.
Eidami per aikštę,
visi sulėtina judėjimą
dvejetai sekundžių, nedaugiau,
kaip reikia.
Kokia puiki diena!
Miestas šiandie panašus į salą,
o aplink — laukų vandenynas.
žiurėkite į pietus
ir į šiaurę žiurėkite!
Kokia puiki diena!
Didžiulis,
pasakiškai senoviškas laivynas
puola miestą.
Laivų nesimato,
jie nesiartina
ir — visą diena
klaidžioja danguje
jų aukštos žydrios burės.
Kokia puiki diena!

Arėjas Vitkauskas

Jausmo Paukštis

Jausmo paukštis
širdies narvoj
blaškosi,
darydamas
liudėsio maudynę —
krauju
į dušią
taškosi.

Krutinėje sukrauti
pasaulio akmenys
užtvėrė džiaugsmui
tvenkinį —
gelmė jo drumzlina,
kaip ant maluno sparnų,
ant akių obuolio —
kiekvieno —
išlieja
pusės gyvenimo
ašaras.

Ausyse paukščių garsai
sutirpsta
į kentėjimą,
kaip našlaitės raudą
jos priima
švelnų ir bylojantį
vasaros šlamėjimą.

Jausmo paukštis
širdies narvos
pinučius
kapoja,
snapą apsikruvindamas
ir pasaulį man —
tos širdies turėtojui —
dideliu
sustingusio ašarų gintaro kapaversdamas... [muoliu

Birštonas parkas, 1933 VII 16

Arėjas Vitkauskas

! ŠVIESKIMES !
AMERIKOS LIETUVIUI
REIKALINGI TUOJAU
pavienių numerių
PARDAVINĖTOJAI
Jei pats negali,
gauk mums kokią krautuvę, kuri galėtų tai padaryt. Mes prisiųsime laikraščio numerių sulig reikalavimo.
Amerikos Lietuvio pavienių numerių pardavinėtojai gauna 50 nuošimtį.
Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

REIKALAUKITE
BOWLERS ALŲ
WORCESTERIO NUOSAVAS PRODUKTAS
ALAUS VARYKLA NUO 1883 METŲ

A T Y D A !
NORE'S KRAUTUVĖJE GALITE PASIRINKT IŠ ŠIŲ GERIAUSIŲ DEGTINIŲ

Woodcock	Four Roses	Crab Orchard
Old Farm	Tom Hardy	Town Tavern
Seagrams — 7	Blackstone	Wolf Creek
Seagrams — 5	McBride's Old Shay	Royal Worcester
Seagrams — V. O.	Nite Club	Skipper
Golden Wedding	Spur	Hennesy's 3 Star
		Bacardi Rum

G I N S

FLEISCHMAN'S DRY	MR. BOSTON
GRAVES DRY	HOLLOWAYS
GLEE CLUB DRY	TOM COLLINS

Taipgi Įvairiausios Rušies Alaus ir Vyno
PRISTATYMAS UŽDYKĄ Į VISAS MIESTO DALIS
Čia Jųs Visuomet Bunate Nuoširdžiai Priimtas
NORE'S
159 WATER STREET — WORCESTER, MASS.

MOTERŲ SKYRIUS

Oxenstiern sako: Moterų religija didesnia savo dalimi remiasi ant tarnavimo Dievui, nerustinant šėtono.

Lietuvių priežodis: Greičiau išgersi čielos jurės vandenį, o nepažinsi moteries budą.

Puškinas sako: Tie, ką pamylėję teisybę, ant tamsaus širdies dugno skaitė, gerai žino, kad jeigu nuliudusi moteris užmiršta, sulig papratimo ir įsitikrinimo, retkarčiais per ašaras pažvelgti į veidrodį — tai jau ne ant juoko yra nuliudusi.

Ponia Reybaud sako: Nėra nei vienos moteries, kuri pasiliktų meili ir graži savo vyrui.

Ponia Riccobini sako: Moteries širdis yra tai bedugnė, kurios ligi dugno niekas neištyrė.

Kuomet moteris myli, tai myli be pertraukos, kiekvienoj valandėlėj; bet vyras turi savo antraktus.

Ovidijus sako: Prašyk moterų visuomet ką kita, o ne tai, ką nori apturėti.

Jonas Povilas Richteris sako: Moteris esą labai panašios asmenim, kuriuos nieks taip nekankino, kai kartojimas žodelio taip; kiekviename atveju stengiasi jį ištarti tiktai po ne.

Sunku pažinti moteries širdį, o užvis labiau merginos; bevelinčia atspėti dešimts motinų, o ne dvi merginas.

Moterys esą panašios ispanų namams, kuriuose daugybė durų, o mažai langų; greičiau dasigausi į jų širdį, o neiskaitysi, kas joje parašyta.

Verta paniekos yra ta moteris, kuri turi vaikų ir jaučia nuobodumą.

Rochebrune sako: Moterys beveik visuomet pasitiki savo vyrais mažuose reikaluose, idant didžiuose nepasitikėti.

Ponia Roland sako: Be mųs nebutumet nei doringi, nei meilųs, nei laimingi; todel užlaikykit visokią garbę ir valdžią; mes gi nenorime kitaip valdyti, kaip per papročius, nei trokštame kur kitur viešpatauti, kaip tiktai jusų širdyse.

La Rochefoucauld sako: Nedaug tetinka moteriai buti jauna, nebunant gražia ir buti gražia, nebunant jauna.

Nėra moterų, kurių vertė ilgiau tęstusi, negu jų grožybė.

Moteries dorybė gal buti pasekmė jos temperamento.

J. J. Rousseau sako: Moterys turi viską prieš save: musų klaidas, savo baimingumą ir savo silpnybę.

Spartos moteris, turinti penkis sunus kariuomenėj, laukė žinių iš karo lauko.

Atvyksta Helota; klausia jį drebėdama:

— Penki tavo sunųs nukauta.

— Niekše verge. Ar to aš tavęs klausiau?

— Apturėjom pergalę!

Motina bėga į šventyklą ir neša dievams padėkos maldas.

Tai bent pilietė! Ir mums pavyzdys!

žmona, eiva į bažnyčią.

— Mano mielas, neturiu kuo apsivilkt.

— Eiva į karčemą.

— Mare! duok senus batus, esą ten kur tai po lova numesti.

Henrikas Rzevuski sako: Juo mažiau kas paiso moterų malonės, tuo daugiau jos pasiduoda.

George Land sako: Kur nėra meilės, ten nėra moteries.

L. Schiller sako: Kas nepajiegia moterį apginti, tas nėra vertas jos širdies.

Baimingiausioji moteris dar visuomet turi pakankamai drąsos, idant apkalbėti.

Ponia Sartory sako: Nereikia tikėti tam, ką moteris kalba kitai moteriai: nes jos visuomet turi silpnybę tikėti, kad įgyja garbę, kitom nuimtą.

J. Naruševičius

BALSUOKITE ŠIANDIEN!

Šiandien (rugsėjo 20-tą) įvyksta balsavimai kandidatų į valdiškus urėdus. Nors šiuose "šiaudiniuose" rinkimuose daugiau gavusieji balsų kandidatai ir nereiškia kad butų galutinai išrinkti, tačiau jau jie bus netoli to. Todel patartina kiekvienam lietuviui Suv. Valstijų piliečiui susidomėti balsavimu ir abelnai politika, kad padavus savo balsą už sąžiningą ir vertą pasitikėjimo žmogų, o ne už kokį skurlupį, kuris už stiklą alaus arba cigarą bando sau balsų prisipirkt. Reikia žinot, kad tokis kandidatas po laimėjimo savo kandidaturos, bandys iš visuomenės už tuos cigarus atsiimti šimteriopai.

Nors sulig dabartinės tvarkos iš išrinktų kandidatų į valdiškas valdvietes daug ko tikėtis negalima, tačiau yra daug geriau turėti nors vienas pasitikintis žmogus tarpe dešimties sukčių. Taigi pirm negu eisim prie baloto dėžės, pagalvokime, kad musų balsas patektų nors vienam iš dešimties kandidatų, kuris sutinka teisingai eit jam skirtas pareigas ne del savo, bet visuomenės labo.

Naujas Lietuvis Advokatas

Šiomis dienomis iš New Britain atvyko pas mus naujas lietuvis advokatas Kazimieras V. Tamulionis, kuris užsidėjo sau ofisą Slater budinke prie 390 Main gatvės, kambarys 527. Tel. 5-2576.

Kazimieras V. Tamulionis yra baigęs šias mokyklas: pradinę ir aukštesnę mokyklą baigė Nashua, N. H.; Bostono Universiteto Pramonės Administracijos Mokyklą; Bostono Universiteto Teisių Mokyklą. Lapkričio 14-tą, 1928 metuose, pasekmingai išlaikęs kvotimus, buvo priimtas praktikuoti teisių Massachusetts valstijoje, gi sausio 15, 1929 m. buvo priimtas legaliu teisininku Connecticut valstijoje. 1933 metuose buvo priimtas Jungtinių Valstijų Distrikto Teismo nariu. Teises praktikavo New Britaine nuo vasario mėnesio 1929 metų iki paskutinių dienų.

Adv. K. Tamulionis, budamas New Britaine buvo išrinktas į miesto valdžią (Common Council). Taipgi buvo paskirtas miesto taikos teisėju. Jisai buvo gerbiamas ir populiariškas ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp svetimtaučių.

Advokatas K. Tamulionis yra gimęs čia Jungtinėse Valstijose, Nashua, N. H. Jo tėvas, motina, keturi broliai ir viena sesuo dabar gyvena Nashua, N. H. Nors jisai čia gimęs, bet lietuviškai kalba labai gerai ir yra labai prisirišęs prie Lietuvos. Jisai tikrai atjaučia savo tautos žmones ir jiems padeda visuose reikaluose. Kol jisai lankė universitetą, jisai dirbo prie North American Civic League pagelbėdamas lietuviams Naujoje Anglijoje tapti Jungtinių Valstijų piliečiais. Lankydamas teisių mokyklą, jisai buvo išrinktas į Studentų Taryba, paskirtas Tarybos pirmininku paskutiniais metais. Birželio 22-trą dieną, 1931 metuose, jisai apsivedė su lietuvaite Angela Jakubaite ir turi vieną sunelį.

Worcesterio lietuviai yra laimingi susilaukti jauno, gabaus, pavyzdingo lietuvio advokato inteligento. Advokatas K. Tamulionis yra tikrai užsitarnavęs gau sios paramos nuo savo tautiečių iš Worcesterio miesto ir apielinkės.

Sugryžo Po Atostogų Lietuvoje

Jonas Dvareckas, žymus veikėjas ir biznierius, su savo žmona Marijona ir jauniausia dukrele Ruta, sugryžo į Worcesterį rugsėjo 11 dieną. Jie buvo apsilankę pas gimines Lietuvoje ir okupuotame Vilniaus krašte. Ponai Dvareckai aplankė Palangą, Birštoną, visas žymias istoriškas vietas Lietuvoje ir Vilniaus krašte, taipgi ėmė dalyvumą kaikuriose iškilmėse. Ponai Dvareckai džiaugėsi, kad kelionė buvo lengva ir greita ir neturėjo jokių kliučių. Prižadėjo aprašyti plačiai apie savo kelionę į "Amerikos Lietuvį".

Ponia Ona Truncienė su savo dukrele Maryte taipgi šiomis dienomis sugryžo į savo namus, 5 Fifth alėjos. Jos kelionė taipgi buvo labai smagi ir be jokių keblumų. Ji ilgiausia viešėjo pas savo tėvus Daugų miestely.

Anelės Latvaitės ir Jono Zablecko Vestuvės

Šeštadieny, rugsėjo 22 trą, šv. Kazimiero bažnyčioje, 10-tą valandą ryte, įvyks Anelės Latviutės vestuvės su Jonu Zablesku, kuris yra gerai žinomas muzikantas. Panelė A. Latviutė yra Antanų Latvių duktė, iš W. Spencer, Mass.

Po vestuvių įvyks puota jaunosios tėvų namuose Spencer, Mass. Linkime naujai porelei ilgiausio gyvenimo. **Rep.**

Požela su Zarinovu Imsis Rugsėjo 25-tą

Industrial budinke virš minėtoje dienoje įvyksta nepaprastos ristynės, kuriose dalyvaus lietuvių pagarsėjęs ristikas Karolis Požela su ukrainiečių akrobatu Grafu Zarinovu. Reiškia abu nepaprastai gabųs ristikai, o gal ir vikriausi iš visų kitų. Todel manoma, jog visi Worcesterio sporto mėgėjai ateis į šias ristyner, kad persitikrinti jų nepaprastu gabumu. Abu lygaus augimo ir abu veik tiek pat sveria. Tai bus nepalyginamai lygi pora dviejų vidutinio svorio galijotų.

Karolis Požela jau ritosi čia apie dvylika sykių ir visus su jo suporuotus ristikus parito. Dabar liksis del jo tolesnės karjieros svarbi užduotis išspręst — parist Zarinovą. Apart šių dviejų ristikų dar dalyvaus ir kiti pasižymėję ristikai, kaip Bartušis, Jansa, Kolman, Snowski ir kiti.

Aušros Vartų Metinė Vakarienė Šį Vakarą

Aušros Vartų parapijos metinė vakarienė, 20-tą šio mėnesio, bažnytinėje salėje, kaip pusė po septintos.

Parapijos rengimo komisija, kurią sudaro Agota Nedzveckienė, Eleno Džiaugienė, Ona Zakarienė, Jurgis Totila, Juozas Glavickas, Justinas Balsis, K. Tamulevičius, Bronius Barysas, J. Kukauskas, J. Kosulis, smarkiai darbuojasi, kad pasekmės butų kuogeriausios. Ši vakarienė yra tradicijinis dalykas musų parapijoje. Kas met ta vakarienė įvyksta. Tikslas kaip ir visuomet parapijos naudai. Tikimės turėti garbingą svetį iš Lietuvos su mumis. **Rep.**

Metinė Šv. Kazimiero Parapijos Vakarienė

Antradienį, rugsėjo 25-tą, vakare įvyks Šv. Kazimiero parapijonų vakarienė, po bažnytinėje svetainėje.

Gerbiamieji Worcesterio gyventojai, nei vienas lietuvis neturėtų atsilikt nuo šios vakarienės, nes užtikrinam visiems, kad busite gerai patenkinti. Prašome visų pasipirkti bilietus iš kalno, kad butų galima gaut tinkamą vietą.

Vakarienėje ims dalyvumą daug žymių svečių ir įvyks įdomi programa. Veikėjos nuo seniai rengiasi priimt svečius kuo skaniausiais valgiais ir gėrymais. Tokios vakarienės labai retai rengiamos, tai pasinaudokite proga. **Rengėjai**

Pranešė Dukters Susižiedavimą

Pas Antaną ir Marcelę Rutkauskus, 101 Dorchester gatvės, įvyko pokilis paminėt jų vestuvių 30 metų sukaktuves ir kartu pranešt jų ųdukters p-lės Genovaitės Rutkauskaitės susižiedavimą su Jonu Jančiumi, Onos ir Vinco Jančiu sunumi, nuo 133 Plantation gatvės.

Atsilankė apie 50 svečių, tarp kurių buvo Marcelės Rutkauskienės tėvai, ponai J. Jablonskiai, nuo 14 Ingalls gatvės. Lapkričio 1-mą dieną, juodu paminės savo vestuvių 48 metų sukaktuves ir yra tarp pirmųjų lietuvių apsigyvenusių Worcestery. Muzi kališką programą išpildė sekantieji: Ona Krupkaitienė, B. Kupsčiutė, M. Millerienė, A. Tamkienė, M. Meškienė ir V. Rutkauskas.

Parengimas Pavyko

Marijos Vardo moterų draugija surengė gegužinę rugsėjo 9-tą. Parengimas gerai pasisekė, diena buvo graži ir pelno liko del parapijų. Draugija reiškia širdingą padėką visiem atsilankiusiem žmonėm, darbininkams ir darbininkėms, kurie dirbo laike gegužinės ir narėms už gausias aukas. Draugija reiškia ačiu Moksleivių kuopai už gėlių parda vinėjimą ir Vyčių kuopai už pasidarbavimą.

Marijos Vardo draugija reiškia padėką už suteiktas aukas del gegužinės sekantiem biznieriam: Motiejus Čivinskas, John Thompson, Beuhler Bros., A. Paulukonis, Jonas Patinskas, A. Gilis, Geo. Beopple Co., Jonas Strucus, J. Rudnickas, E. Z. Brodeur, P. Antanavičius, Vernon Drug Co., Nore's Liquor Store, Jonas Bačinskas, L. Volangevičius, J. Dapkiunas, A. Šuklienė, Family Bakery, J. Palaima, J. Glavickas, I. Pigaga, J. Burokas ir Empire Beef Co. Viršminėti biznieriai prisidėjo aukomis prie parėmimo Worcesterio abiejų parapijų, Šv. Kazimiero ir Aušros Vartų.

Draugijos Laikė Bendrą Susirinkimą

Visų Worcesterio draugijų bendras susirinkimas įvyko rugpiučio 23-čią dieną, Maironio Parke, 7:30 valandą vakare. Draugijos atstovai skaitlingai atsilankė. Sekančios draugijos prisiuntė savo atstovus: Marijos Vardo, Šv. Jurgio, Šv. Petronėlės, Šv. Kazimiero, Šv. Onos, Jėzaus Vardo, Šv. Liudviko, Birutės, Moterų Sąjungos 5-ta kuopa, Susivienijimo 41-ma kuopa, SLA. 57-ta kuopa, Seserų Rėmėjų Skyrius, Moksleivių kuopa, Blaivininkų kuopa, Tėvų Marijonų Rėmėjų Skyrus. Atstovai nutarė pakviest chorus, Moterų Piliečių kliubą ir Lietuvių Ukėsų Kliubą.

Atstovai nutarė surengti dar vieną gegužinę šių metų pabaigoje. Taigi tam tikslui buvo renkama komisija, kurion įėjo sekantieji: Petras Milius, pirmininkas; P. Bačinskienė, pagelbininkė; O. Bačienė ir M. Delionienė; iždininkas P. Račyla, P. Katauskas ir J. Remikis, iždo globėjai. Nauja valdyba užėmė vietą. Gegužinės vieta paskirta Maironio Parke, gi diena rugsėjo 30-tą dieną. Buvo apsvarstyta kaip galima geriausia prisirengti prie tos dienos. Buvo toliau nutarta sušaukt dar vieną susirinkimą, šio mėnesio 26-tą dieną, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. P. Milius, pirmininkas, uždarė susirinkimą. Atstovai paskui buvo priimti kaipo svečiai. Visi draugijų atstovai nutarė, kad reikia remti Maironio Parką kuo geriausia kiek galima, nes šioji vieta lietuviams tinkamiausia. Susirinkimas užsibaigė su šokiais. **P. A.**

Piknikas

Sudėtinis piknikas Šv. Vardo draugijos su Labdaringos pašelpinės skyrium, įvyks sekmadienį, rugsėjo 23-čią, pirmą valandą po pietų, Maironio Parke, o salėj bus šokiai. Bus užkandžių ir gėrimų. Dar prie to rengiama kumštynės, yra lietuvis čampijonas, worcesterietis, kuris dabar lankosi New Yorke, prižadėjo pributi ant šio parengimo ir parodys "eksibiciją", kad butų ištikro linksma piknikas.

Gegužinė, Leicestery

Sekmadienį, rugsėjo 23-čią, Lukošiaus ukyje, Leicester, Mass., įvyks tikrai lietuviška gegužinė. Ponios Degutienė ir

(Politinis ——— Skelbimas)

Nominuokite REPUBLIKONĄ GEORGE W. JONES

— į —

Apskrities Komisijonierius

Vietoje Buvusio Harry A. Cooke

Jo Vardas Yra Trečioje Vietoje ant Baloto

Tai yra išsilavinęs žmogus, kuris gali laimėti Lapkričio Rinkimuose

Turįs 15 Metų Prityrimo Verteivystėje

Pasaulinio Karo 26-tos Divizijos Kapitonas

Dabar yra reikalų vedėju Republikonų Administracijos apskrities reikaluose.

Arthur H. Whitehead,
11 Cascade Road, Worcestery

PINIGŲ Pradėt Mokslo Metą

DRABUŽIAMS
KNYGOMS
MOKINIMUI
IR
KITIEMS REIKALAMS

Jeigu jums truksta pinigų, kreipkitės prie musų, kad savo vaikus tinkamai prirengtumet pirma negu mokykla atsidaro. Mėnesinės mokestys bus sutvarkytos pagal jusų įneigas. Pašaukite, rašykite ar telefonuokite.

544 MAIN GATVĖS — NEW METHOD LOANS Leidimas 210 — TELEFONAS 5-3181

Hi-Test Range &

Millbury St. Coal & Ice COMPANY
Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631
Visokios Rušies Angliai
NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS
Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui
JONAS KIELA
441 Millbury St., Worcester, Mass.

"Russian Cleercoal
ANGLYS
Aukštos Šilumos ir Mažiau Bačkutės Pelenų Iš Vieno Tono Pabandykite
Doherty Coal Co.
34 Franklin St.—Worcester, Mass.
Sankrova: 241 Southbridge St.

Worcesterio Lietuvių Savitarpinis Paskolos Bankas
Skoliname Pinigus, Išduodame paskolas ant lengvo išmokėjimo. Priėmame taupymo pinigus, užmokama nuošimtį;
Lietuviai, pinigų reikale, kreipkitės antrašu:
Worcester Lithuanian Credit Union
372 Millbury St. — Tel. 2-8186
Worcester, Mass.

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Phone 5-2576 Room 527
Charles W. Tamulonis
Naujas Lietuvis Advokatas
Prityręs Teisių Žinovas
Teiraukitės
390 Main g-vės—Worcester, Mass.

F. A. Vaišnora, M. D.
(VEIKSNER)
LIETUVIS GYDYTOJAS
OFISO VALANDOS:
Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare
(Sekmadieniais sulig susitarimo)
Tel. 5-7810
96 Vernon G-vės, Worcestery

Dr. Jonas J. Žemaitis
4 LAFAYETTE GATVĖS
PASITARIMAS UŽDYKĄ
Aš išgydysiu ir prašalysiu visus nuospaudas (corns) ir kietumus (calluses) abiejų kojų už 75 centus. Nereikia paskirt laiką išanksto.
KOJŲ ARKŲ PARAMOS UŽ PRIEINAMAS KAINAS

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Sykį Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.
49 Millbury Gatvės

T. J. COONEY CO
PARINKTI ir IMPORTUOTI
Vynas — Degtinė — Alus
Pristatymas ir Patarnavimas už Dyką
Neskaitome už Alaus Dėžes
MES KALBAM LIETUVIŠKAI
Tel. Dial 2-9960
82 Millbury St. — Worcesteryje

Dial 4-7578
Originalis
SANDĖLIS
CULLEN & CO.
LIKERIAI
Pasiunčiam bile kur Worcestery
ŽEMOS KAINOS
ALAUS DĖŽĖS BE UŽSTATO
22 Madison St.

— Sveikas gyvas brolau!
— Kur eisim?
— Na eisim pas Česną — girdėjau turi importoto gėrymo.
VILIAMAS ir ADOLFAS ČĖSNAI
90 Millbury Gatvės
Worcester, Mass.
Čia gausit išsigert importuotų gėrymų

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery

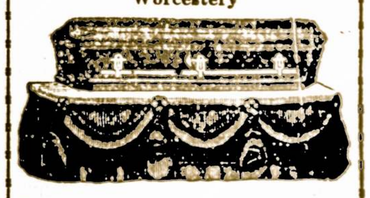

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898
340 HARDING STREET

DANTYS PLOKŠTELĖS
KURIOS TIKRAI TINKA

Daugiau nebadaukite del stokos valgių, kurių negalite valgyti. Jeigu turite tinkamas dantis ir galite turėti dantis — plokštelės kurios tikrai tinka —

Už Kainas Pritaikytas Prie Jusų Kišeniaus
IŠTRAUKIMAI
UŽMIGDANT AR UŽŠALDANT
Pasitarkite su Manim Šiandien
DR. SHAWMUT, DENTIST, INC.
536 MAIN STREET — Dial 2-6810 — Brockton Office, 172 Main St. Fitchburg office, 410 Main St.

RCA VICTOR RADIO

RCA Victor Modelis 222, Moderne Console, Superheterodyne, su RCA radiotronais; šešių lempučių; stebėtinai švelnus ir aiškus tonas; ne tik ima paprastas bangas, bet ir trumpas bangas tarp 1500 ir 3500 kilociklų. Šis radio yra moderniškas, sulyg naujausių išradimų ir suteikia didelį malonumą namuose. Kreipkitės į "Amerikos Lietuvio" raštinę arba —

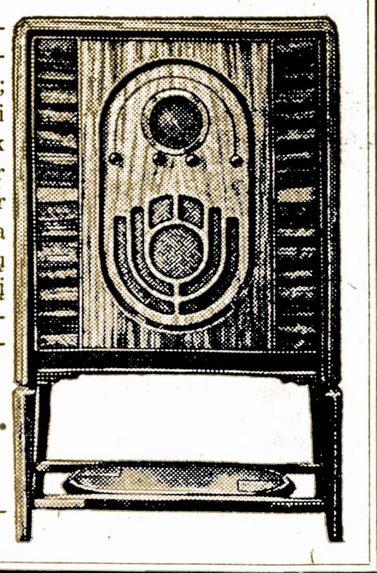

Eastern Radio Co.
88 PEARL STREET
Boston, Mass.
Kaina — $77.95

Neatidėkit... Pirkit Savo KURĄ Dabar!
PAGARSĖJUSIOS READING
KIETOS ANGLYS
PEČIAUS ..... $14.50 tonas
RIEŠUTINIAI ..... $14.25 tonas
ŽIRNINIAI ..... 12.50 tonas
APVALIOS ANGLYS .. $14.25 tonas
Pasirašykit Koksų Kainų Užtikrinimo Kontraktą
KOKSAI $12.50 tonas
Telefonuokite ar Rašykite
AMERICAN COAL COMPANY
124 GREEN STREET Worcester, Mass. DIAL 4-3261

Stoškienė rengia šį pasilinksminimą ir kviečia visus atsilankyti. Parengimas prasidės 12-tą valandą po-pietų ir pasibaigs kada sutems.